

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Eriaruanne nr 1

2010

ISSN 1831-0818

KAS IMPORDI LIHTSUSTATUD
TOLLIPROTSEDUURE
KONTROLLITAKSE MÕJUSALT?

ET

Eriaruanne nr 1 // 2010

KAS IMPORDI LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURE KONTROLLITAKSE MÕJUSALT?

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule)

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel +352 4398-1
Faks +352 4398-46410
E-post: euraud@eca.europa.eu
Internet: <http://www.eca.europa.eu>

Eriaruanne nr 1 // 2010

Euroopa Liidu kohta leiab palju muud teavet Internetist Europa serveri veebilehtedelt (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on esitatud väljaande lõpus.
Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2010

ISBN 978-92-9207-680-1
doi:10.2865/63559

© Euroopa Liit, 2010
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Luxembourg

SISUKORD

Punktid

	LÜHENDID
	TERMINISÕNASTIK
I-VII	KOKKUVÕTE
1-12	SISSEJUHATUS
13-20	AUDITI ULATUS JA LÄHENEMISVIIS
13-14	AUDITI PÕHIEESMÄRGID
15-20	AUDITI LÄHENEMISVIIS JA METOODIKA
21-78	TÄHELEPANEKUD
21-38	KAS KOMISJON ON VÄLJA TÖÖTANUD USALDUSVÄÄRSE LÄHENEMISVIISI LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEKS, VÕTTES ARVESSE RAHVUSVAHELISI PARIMAIMD TAVASID; NING KAS TA JÄLGIS LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE NÕUETEKOHAST RAKENDAMIST JA KONTROLLIMIST?
22-26	ESIALGNE ÕIGUSLIK RAAMISTIK OLI EBAPIISAV, KUID SEE ON PARANENUD ALATES 2009. AASTA ALGUSEST
27-31	AUTOMATISEERITUD RISKIANALÜÜSI KOHUSTUSLIKKU KASUTAMIST EI OLE VEEL RAKENDATUD
32-33	JÄRELAUDITITE SUUNISED EI OLE VEEL TÄIELIKUD
34-38	KOMISJON VIIS LÄBI LIHTSUSTATUD PROTSEDUURIDE ASJAKOHASE KONTROLLI ESMASKORDSELT 2008. AASTAL
39-78	KAS LIIKMESRIIGID KASUTAVAD USALDUSVÄÄRSET JA ÜHTLUSTATUD LÄHENEMISVIISI LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEKS NING KAS SEE KONTROLL ON MÕJUS?
40-62	LIIKMESRIIGID KASUTASID ERINEVAID LÄHENEMISVIISE JA KONTROLLIDE IGAS ETAPIS OLI ERINEVUSI
63-78	EBAMÕJUSAD KONTROLLID LIIKMESRIIKIDES
79-91	JÄRELDUSED JA SOOVITUSED
81-84	KAS KOMISJON ON VÄLJA TÖÖTANUD USALDUSVÄÄRSE LÄHENEMISVIISI LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEKS JA KAS TA TEGI JÄRELEVALVET LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KORREKTSE RAKENDAMISE JA KONTROLLIMISE ÜLE?
85-91	KAS LIIKMESRIIGID KASUTAVAD LIHTSUSTATUD PROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEL USALDUSVÄÄRSET JA STANDARDSET LÄHENEMISVIISI JA KAS SELLINE KONTROLLIMINE ON MÕJUS?
I lisa	Ülevaade lihtsustatud tolliprotseduuride tunnustest
II lisa	Euroopa Kontrollikoja mudel lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimiseks
III lisa	Ülevaade üheksa auditeeritud liikmesriigi kohta tehtud tähelepanekutest
IV lisa	Ülevaade valimis sisalduvatest vigadest

KOMISJONI VASTUSED

LÜHENDID

CCC: ühenduse tolliseadustik

CCIP: ühenduse tolliseadustiku rakendussätted

CRMF: ühtne riskijuhtimise raamistik

EL: Euroopa Liit

TERMINISÖNASTIK

Automatiseeritud riskijuhtimine/riskianalüüs: süstemaatiline riski määratlemine ja kõigi riski piiramiseks vajalike meetmete rakendamine, kasutades automatiseeritud andmetöötlusmeetodeid. See hõlmab selliseid toiminguid nagu andmete ja teabe kogumine, riski analüüs ja hindamine, meetmete määramine ja võtmine ning protsessi ja selle tulemuste regulaarne jälgimine ja ülevaatamine vastavalt rahvusvahelistele, ELi ja liikmesriikide allikatele ja strateegiatele.

Deklaratsioon/Tollideklaratsioon: toiming, mille käigus ettevõtja avaldab soovi suunata kaup teatavale tolliprotseduurile.

Dokumendikontroll: tollideklaratsioonil või muudel dokumentidel (nt impordilitsentsid, päritolusertifikaadid) esitatud teabe korrektsuse, täielikkuse ja kehtivuse kontroll (nt kaupade kirjeldus, väärtus, kogus).

Füüsiline kontroll: kaupade kontroll, mis hõlmab üksikasjalikku arvestust ja valimite koostamist selleks, et kontrollida kaupade vastavust nendega kaasasolevatele tollideklaratsioonidele.

Impordilitsents: liikmesriigi pädevate ametiasutuste väljastatud dokument, millega lubatakse importida teatavaid kaupu, mille suhtes kehtivad ELis piirangud. Iga litsentsiga määratakse täpselt lubatud impordi kogus ja kogu impordimaht ei tohiks nimetatud maksimumi ületada.

Import: tolliprotseduuri *kaupade vabasse ringlusse lubamine*, pärast mida võib kaupad ELi turul müüa või tarbida.

Järelaudit: kontrollitakse ettevõtjate raamatupidamist, dokumente ja süsteeme selleks, et tagada nende vastavus tollieeskirjadele ja hinnata nende äriiga seonduvaid riske.

Järelevalvedokument: ELi järelevalve all olevaid tooteid võib importida ainult järelevalvedokumendi alusel, mida väljastavad liikmesriigi pädevad ametiasutused.

Järelkontroll: kontroll pärast kaupade vabastamist.

Kauba esitamine tollile: tolliasutuste teavitamine kaupade saabumisest tolliametisse või mis tahes muusse tolliasutuse määratud või heakskiidetud kohta.

Kaupade vabastamine: toiming, mille käigus vabastab tolliasutus kaubad antud tolliprotseduuris sätestatud eesmärkidel kasutamiseks.

Kontroll enne kaupade vabastamist: füüsiline või dokumendikontroll enne kaupade ettevõtja käsutusse andmist seoses vastava tolliprotseduuriga.

Kontroll enne tolliprotseduuri kasutamise loa andmist/eelkontroll: kontrollitakse ettevõtjate raamatupidamist, dokumente ja süsteeme enne tolliprotseduuri kasutamise loa andmist. Selle eesmärk on kontrollida ettevõtja vastavust nendele tingimustele, mille alusel ta saab kasutada tolliprotseduuri, ja hinnata tema äriiga seonduvat riski.

Kontrollid/tollikontrollid: tolliasutuste konkreetsed toimingud selleks, et tagada tollieeskirjade korrektne täitmine; sellised toimingud võivad hõlmata kaupade kontrolli, deklaratsiooniandmete õigsuse ning elektrooniliste või kirjalike dokumentide olemasolu ja autentsuse kontrollimist, ettevõtete raamatupidamise ja muude dokumentide kontrollimist, transpordivahendite kontrolli, pagasi kontrolli ja muid sarnaseid toiminguid.

Päritolusertifikaat: dokument, mida nõutakse soodustollimaksu taotlemisel ja mille peaks lõplikult täitma kaupade eksportija (nt EUR.1, Vorm A, arvedeklaratsioon).

Risk: sellise sündmuse esinemise tõenäosus, mis takistab ELi või liikmesriikide meetmete korrektset täitmist, seab ohtu ELi ja selle liikmesriikide finantshuvid või ohustab ELi julgeolekut ja ohutust, rahvatervist, keskkonda või tarbijaid.

Riskiprofiil: riskikriteeriumide ja kontrollipiirkondade kombinatsioon (nt kaupade liik, päritoluriigid), mis näitab ohtu ja mistõttu tehakse ettepanek võtta kontrollimeede.

Tolliprotseduurid: ühe järgmisena nimetatud protseduuri rakendamine: vabasse ringlusse lubamine; transiit; tolliladustamine; seestöötlemine; tollikontrolli all töötlemine; ajutine import; välistöötlemine; eksport.

Tollivormistus: tolliformaalsuste täitmise protsess selleks, et taotleja saaks kaubad oma käsutusse.

Vaba ringlus: selliste kolmandatest riikidest imporditud kaupade staatus, mis on läbinud kõik impordi tolliformaalsused selleks, et neid saaks müüa või tarbida ELi turul.

Vastavuskontroll: lihtsustatud tollideklaratsiooni (lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise kord) või ettevõtja arvestuskannete (kohapeal toimuv tollivormistus) ja lisadeklaratsiooni vastavuse kontroll. Kontroll võib hõlmata konkreetsete artiklite (täpsus) substantiivset kontrolli ja/või seda tehakse selleks, et tagada, et kõik lihtsustatud tehingud sisalduvad lisadeklaratsioonis (täielikkus).

KOKKUVÕTE

I.

Impordi lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamisel saavad vastavat luba omavad kauplejad kiirenenud tollivormistusprotsessist kasu. Toll usaldab impordideklaratsioonide korrektsust ja viib läbi vähem enne kaupade vabastamist tehtavaid kontrolle. See tuleks korvata enne tolliprotseduuri kasutamise loa andmist tehtava kontrolli ja järelauditiga. Protseduurid on ELis olnud kasutusel pikka aega ja laiaulatuslikult; 2008. aastal kasutati rohkem kui kahe kolmandiku ELi tollideklaratsioonide puhul lihtsustatud tolliprotseduure.

II.

Nimetatud tolliprotseduurid on ELi kaubanduse hõlbustamise poliitika tähtis element, mida 2008. aastal arendati edasi vastavalt määrusele 1192/2008 kasutusele võetud volitatud ettevõtja kui lihtsustatud tolliprotseduuride eesõigustatud kasutaja mõistega ning 2013. aastal jõustuva *kaasajastatud tolliseadustiku* vastu võtmisega.

III.

Kontrollikoja auditiga hinnatakse, kas kahte peamist impordi lihtsustatud tolliprotseduuri kontrollitakse mõjusalt selleks, et anda traditsiooniliste omavahendite kogumiseks piisav kindlus ja aidata tagada ettevõtjate poolne ühisest kaubanduspoliitikast tulenevate kohustuste täitmine. Kontrollikoda kaalub, kas komisjon on lihtsustatud protseduuride puhul võtnud arvesse rahvusvahelist parimat tava usaldusväärset kontrolli käsitleva lähenemisviisi arendamisel ja kas komisjon teeb järelvalvet nende korrektse kohaldamise üle kogu ELis. Samuti hinnatakse auditiga, kas liikmesriigid viivad läbi kõnealusel lähenemisviisil põhinevaid mõjusaid kontrolle.

IV.

Kontrollikoda leidis, et:

- komisjon on võtnud arvesse rahvusvahelisi standardeid, kuid asjakohase lihtsustatud tolliprotseduure käsitleva õigusliku raamistiku võttis kasutusele alles 2008. aastal;
- komisjon on töötanud välja kogu Euroopa Liitu hõlmava automatiseeritud riskijuhtimise/riskianalüüsi süsteemi. Kuigi nimetatud süsteem võimaldab riskiinfo teadete automatiseeritud vahetamist, ei sisalda see veel traditsioonilisi omavahendeid või ühist kaubanduspoliitikat hõlmavaid riskiprofiile;
- lihtsustatud tolliprotseduuride raames kohaldatavat automatiseeritud riskianalüüsi kohustust tuleb täita alles alates 1. jaanuarist 2011;
- komisjon teostas spetsiaalseid impordi lihtsustatud tolliprotseduuride alaseid kontrolle esimest korda 2008. aastal ja tõhustas oma seiretegevust 2009. aastal;
- siiski ei kasutata veel terves ELis lihtsustatud protseduuride järelauditeid käsitlevat standardiseeritud lähenemisviisi, kuna komisjoni tegevust selle saavutamiseks ei ole veel lõpule viidud.

KOKKUVÕTE

V.

Kontrollikoda leidis, et liikmesriigid kasutavad oma mõnikord puudulikku lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollide käsitlervat lähenemisviisi. Selle tulemuseks on:

- üldjuhul puudulikud või puudulikult dokumenteeritud auditid, mida tehakse enne ettevõtjale lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamise loa andmist;
- vähene automatiseeritud andmetöötlustehnoloogia kasutamine lihtsustatud tolliprotseduuride menetlemise käigus läbi viidud kontrollimisel;
- ülemäärane lihtsustamine, eelkõige seoses kohapeal toimuva tollivormistuse raames antava teatamisvabastusega, millega välditakse riskipõhiseid kontrollide enne kaupade sisenemist ELi turule;
- ettevõtja äridokumentide ja raamatupidamise järeldauditite halb kvaliteet, nimetatud auditid ei tehta piisavalt sageli või need ei kajasta tehinguid piisavalt.

VI.

Kontrollikoda mõõtis impordi lihtsustatud tolliprotseduuride suhtes tehtavate kontrollide mõjusust, kontrollides juhuslikult valitud deklaratsioone, milles oli kasutatud soodustollimakse või mille puhul tuli ühise kaubanduspoliitika järgimiseks esitada impordidokumendid. Üheksast liikmesriigist kuue puhul leiti vigade kõrge esinemissagedus kõige tihemini asjaolu tõttu, et ettevõtjatel puudusid vajalikud dokumendid, mis andsid neile õiguse importida kaupu, mille suhtes kohaldatakse kaubanduspoliitika meetmeid, või saada kasu soodustollimaksu rakendamisest.

VII.

Lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollide parandamiseks ja ELi kaubanduse hõlbustamise poliitikale kaasa aitamiseks peaks komisjon:

- võtma tolliprotseduuride edasise lihtsustamise puhul arvesse kontrollikoja leidsid;
- innustama liikmesriike koheselt rakendada hiljuti välja töötatud õiguslikku raamistikku ja suuniseid, jälgima nende rakendamist ning tõhustama raamistikku veelgi, võttes arvesse kontrollikoja ning oma audiiti- ja seiretulemusi;
- võtma kasutusele tollivormistuse järeldauditite ühtsed standardid, kasutades usaldusväärset auditimetoodikat ja süsteemset lähenemisviisi;
- töötama traditsiooniliste omavahendite ja ühise kaubanduspoliitika puhul välja kogu ELi hõlmavad automatiseeritud riskiprofiilid ning vaatama kriitiliselt üle liikmesriikide lihtsustamistavad;
- innustama liikmesriike muutma arvutipõhiseks kõik impordi lihtsustatud tolliprotseduuridega seonduvad aspektid;
- paluma liikmesriikidel teavitada ettevõtjaid nende ülesannetest ja kohustustest paremini ning edendada ettevõtjate poolsete kohustuste ja ülesannete täitmise mõõtmist.

SISSEJUHATUS

1. Impordi lihtsustatud tolliprotseduurid on ELi tollipoliitika põhiline element: nende abil hõlbustatakse ettevõtjate äri tegemist tolliformaalsuste ja kontrolli vähendamisega enne kaupade vabastamist. 2008. aasta arvud näitavad, et ligikaudu 70% impordi tolliprotseduuridest on lihtsustatud. Seega peetakse nende mõju traditsiooniliste omavahendite kogumisele oluliseks.
2. Euroopa tollialaseid õigusakte on pidevalt muudetud selleks, et kohendada neid arenevatele tehnilistele, majanduslikele ja poliitilistele tingimustele. Selle tulemuseks oli 2008. aasta *kaasajastatud tolliseadustik*¹, mis edaspidi hõlbustab kaubandust veelgi.
3. Käesolevas auditiaruandes analüüsitakse kahte tähtsat impordi tolliprotseduuri, mis hõlbustavad kaupade laskmist vabasse ringlusse, s.o *lihtsustatud* deklaratsioonide kasutamise korda ja *kohapeal toimuvat tollivormistust*. Need on ELis olnud kasutusel pikka aega ja laiaulatuslikult ning on kaubanduse hõlbustamise peamine element.
4. Vastavalt standardsele impordi tolliprotseduurile peab ettevõtja esitama kaubad tollile koos standardse deklaratsiooniga ja maksta enne kaupade vabastamist mis tahes tollimaksud või esitama tagatise nende tasumiseks. Toll võib kontrollida dokumente ja/või kaupu.
5. Sageli importiv ettevõtja võib taotleda lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamist. Selleks peab olema eelnev luba. Loa taotlemisele eelneva auditi käigus peaksid liikmesriikide tolliasutused veenduma, et taotluse esitanud ettevõtja on usaldusväärne, hindama, kas nad on võimelised tegema vajalikuks peetavaid kontrolle ja saama mis tahes tollimaksude tasumiseks vajaliku tagatise.
6. Kui ettevõtja on saanud lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamise loa, võib ta esitada tollideklaratsiooni, mis võib olla täidetud osaliselt, äridokumendi (nt arve), (lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise kord) või tehes lihtsalt arvestuskande (kohapeal toimuv tollivormistus). Ettevõtja võib kaupade esitamisel tollile kasutada lihtsustatud tolliprotseduure ja kaubad vabastatakse vastavalt tagatisele maksta mis tahes tollimaksud hilisemas etapis. Seega kiirendatakse kogu tollivormistust ja ettevõtja saab kaubad kiiremini oma käsutusse.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 450/2008 (ELT L 145, 4.6.2008, lk 1).

7. Pärast määratud perioodi – tavaliselt üks kuu – esitab ettevõtja üksikasjaliku deklaratsiooni (*lisadeklaratsiooni*), milles esitatakse kokkuvõtlikult lihtsustatud tollideklaratsioonid/ tehtud kanded, lisab puuduva teabe ning maksab mis tahes maksmisele kuuluvad tollimaksud.
8. Tolliasutused üldjuhul usaldavad ettevõtja esitatud teabe täielikust ja õigsust ning kontrolle viiakse enne kaupade vabastamist läbi vaid erandjuhul.
9. Kuna palju põhilist teavet esitatakse lisadeklaratsiooniga hiljem, siis teostatakse mis tahes kontrolle (kontrollitakse tollidokumente või viiakse läbi vastavuskontrolle või tehakse täielik järelaudit ettevõtja ruumes) üldjuhul pärast kaupade vabastamist.
10. ELi tollialaste õigusaktidega kehtestatakse kontrollide tegemist käsitlev õiguslik raamistik ja riskijuhtimise kohustus. Komisjon võttis kasutusele 1. jaanuaril 2009 jõustunud lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimist ja eelkõige lubade andmisele eelnevat auditit käsitlevad erieeskirjad ning ühtlustas tingimused ja kriteeriumid, mida kaupleja peab täitma enne lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamist.
11. Komisjoni eesmärk² on kohustada liikmesriikide tolliasutusi tegevat ühtsetel alustel. Selleks on komisjon välja töötanud ka suunised („mittesiduvad õigusaktid“) tolli auditite kohta üldiselt ja eelkõige lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollide kohta.
12. Lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise korra ja kohapeal toimuva tollivormistuse skeem on esitatud **l lisas**.

² Vastavalt muu hulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. mai 2007. aasta otsusele nr 624/2007/EÜ ühenduse tolli tegevuskava vastuvõtmise kohta („Toll 2013“) (ELT L 154, 14.6.2007, lk 25).

AUDITI ULATUS JA LÄHENEMISVIIS

AUDITI PÕHIEESMÄRGID

- 13.** Audit hindas, kas õiguslik raamistik ning komisjoni poolt välja töötatud ja liikmesriikides rakendatud kontrolle käsitlev lähenemisviis suudavad lihtsustatud tolliprotseduure mõjusalt kontrollida, anavad mõistliku kindluse traditsiooniliste omavahendite korrektse kogumise kohta ning aitavad tagada, et ettevõtjad täidavad ühisest kaubanduspoliitikast tulenevaid kohustusi.
- 14.** Kontrollikoda püüdis vastata järgmistele küsimustele:
- a) kas komisjon on rahvusvahelisi parimaid tavasid arvesse võttes välja töötanud usaldusväärse lähenemisviisi lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimiseks ning kas ta jälgis lihtsustatud tolliprotseduuride nõuetekohast rakendamist ja kontrollimist?
  - b) kas liikmesriigid kasutavad usaldusväärset ja ühtlustatud lähenemisviisi lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimiseks ning kas see kontroll on mõjus?

AUDITI LÄHENEMISVIIS JA METOODIKA

- 15.** Audit viidi läbi kahes etapis. Esiteks töötas kontrollikoda enda ning teiste organisatsioonide kogemustele toetudes välja lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimise mudeli (vt **II lisa**). Analüüsimaks praegu kasutatavaid tavasid, võttis kontrollikoda ühendust ELi mittekuuluvate riikidega ning külastas Maailma Tolliorganisatsiooni (WCO), selleks et saada infot maailmas lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimiseks kasutatavate lähenemisviiside kohta.
- 16.** Edasi võrdles kontrollikoda komisjoni soovituslikku kontrolli lähenemisviisi enda kontrollimudeliga ning hindas lihtsustatud tolliprotseduuride komisjonipoolset seiret.

17. Teises etapis vaatas kontrollikoda üle strateegiate kvaliteedi ja üheksas liikmesriigis³ lihtsustatud tolliprotseduuride puhul tegelikult kohaldatavad kontrollid ning võrdles neid kontrollimudeliga. Neist liikmesriikidest pärines rohkem kui 60% ELis 2008. aastal kogutud traditsioonilistest omavahenditest ja nad kasutasid impordideklaratsioonide tegemisel märkimisväärset määral lihtsustatud tolliprotseduure⁴.
18. Kontrollistrateegiate kvaliteeti ning nendes liikmesriikides tegelikult teostatud kontrollide hinnati küsimustikele saadud vastuste, kohapealse kontrollimise käigus saadud tõendusmaterjali ja 157 ettevõtja toimiku läbikäimise testi põhjal.

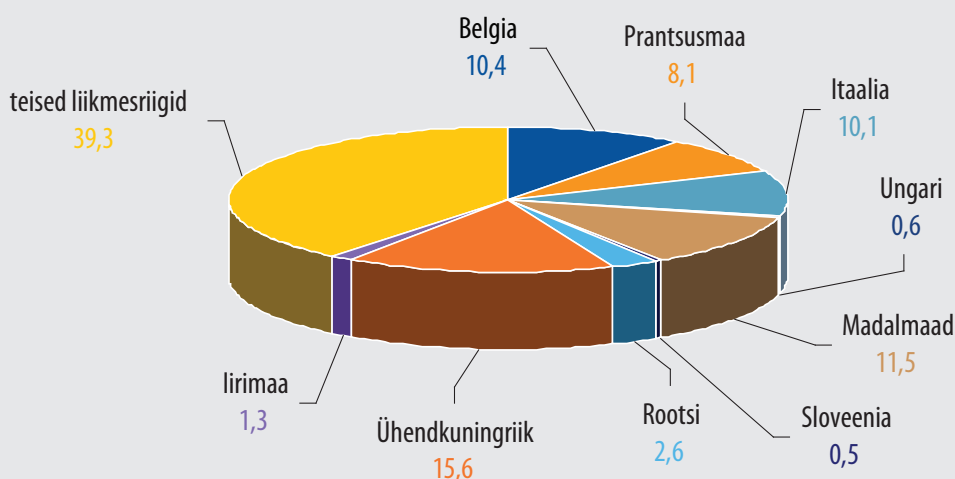
³ Belgia, Prantsusmaa, Itaalia, Ungari, Madalmaad, Sloveenia, Rootsi ja Ühendkuningriik. Iirimaa auditeeriti eeslõigutuse tegemise käigus ja seega enne kontrollimudeli valmimist. Kuna kasutati sarnast auditi lähenemisviisi, esitatakse tulemused koos teiste auditeeritud liikmesriikide tulemustega.

⁴ Lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamise osakaal kõigis impordideklaratsioonides jäi auditeeritud liikmesriikides 2008. aastal vahemikku 26% kuni 93%.

JOONIS 1

AUDITEERITUD LIIKMESRIIGID JA NENDE OSAKAAL TRADITSIOONILISTE OMAVAHENDITE KOGUMISES 2008. AASTAL

% traditsioonilistes omavahendites 2008. a.

- 19.** Kontrollikoda leidis 2007. aastal mitmes liikmesriigis tehtud auditi käigus puudusi lihtsustatud tolliprotseduuride toimimises ning eelkõige suurema veariski lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamisel juhtudel, kui ettevõtjad taotlevad soodustollimaksumäära rakendamist⁵ või impordivad ühise kaubanduspoliitika meetmete alla kuuluvaid kaupu⁶.
- 20.** Selleks et otsustada, kas nendes liikmesriikides rakendatud kontrollid on ära hoidnud traditsiooniliste omavahendite vähendamise ja kas imporditud kaubad vastasid ühisele kaubanduspoliitikale, kontrolliti auditeeritud liikmesriikides 967 perioodist 2005–2008 pärit juhuvalimisse langenud tollideklaratsiooni seaduslikkust ja korrektsust.

⁵ Impordile kolmandatest riikidest kohaldatakse tollimakse (ELi eelarve omavahendid). Teatud juhtudel võib maksumäära sooduskaubanduse kokkulepete põhjal alandada tingimusel, et maaletooja esitab teatud dokumendid, nagu nt päritolusertifikaadi.

⁶ Teatud toodete (nt tekstiilitooted ja teras) impordil kohaldatakse ühisest kaubanduspoliitikast tulenevaid järelevõtmemeetmeid, mille eesmärgiks on ELi tootjate kaitse. Kui ettevõtjad tahavad teatud riikidest selliseid kaupu importida, peavad nad kauba vabastamisel esitama teatud tollidokumendid nagu nt impordilitsentsid või järelevõlvedokumendid.

TÄHELEPANEKUD

KAS KOMISJON ON VÄLJA TÖÖTANUD USALDUSVÄÄRSE LÄHENEMISVIISI LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEKS, VÕTTES ARVESSE RAHVUSVAHELISI PARIMAIID TAVASID; NING KAS TA JÄLGIS LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE NÕUETEKOHAST RAKENDAMIST JA KONTROLLIMIST?

21. Lihtsustatud tolliprotseduurid eksisteerivad juba ammu ning kodiitseeriti tolliseadustikus 1992. aastal⁷. Kontrollikoda hindas, kas komisjon on välja töötanud ühised standardid lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimiseks ning kuidas ta on jälginud nende tegelikku rakendamist.

ESIALGNE ÕIGUSLIK RAAMISTIK OLI EBAPIISAV, KUID SEE ON PARANENUD ALATES 2009. AASTA ALGUSEST

22. 2008. aastal alustati ELis volitatud ettevõtja kontseptsiooni rakendamiseega. Volitatud ettevõtja on lihtsustatud tolliprotseduuride eesõigustatud kasutaja, kes peab täitma konkreetseid tingimused ja kriteeriumid enne selle staatuse saamist⁸.
23. Lihtsustatud tolliprotseduure ja kohapeal toimuvat tollivormistust kasutavate kauplejate ning volitatud ettevõtja tingimuste ja kriteeriumide ühtlustamiseks võttis komisjon vastu määruse⁹, millega sätestati alates 2009. aasta 1. jaanuarist esmakordselt teatud kontrollid, mis viiakse läbi ettevõtjatele nende kahe protseduuri kasutamise õiguste andmisel. Määrus kohustab ka liikmesriike 2011. aasta 1. jaanuariks lihtsustatud tolliprotseduurid arvutipõhiseks muutma.
24. Komisjon on koostanud põhjalikud suunised lihtsustatud tolliprotseduuride ühtse loa kohta¹⁰. Ühtne luba võimaldab ettevõtjatel teostada tolliformaalsused loa väljastanud liikmesriigi tolliasutuses isegi juhul, kui import ise leiab aset teises liikmesriigis. 2008. aastal laiendas komisjon nende suuniste põhimõtete kohaldatavust riiklike lihtsustatud tolliprotseduuride lubade andmisele, st lubadele, mille puhul import ja tolliformaalsused leiavad aset samas liikmesriigis, sest mõlema loa andmise tingimused ja kriteeriumid on samad.

⁷ Nõukogu määrus (EMÜ) nr 2913/92 (EÜT L 302, 19.10.1992, lk 1).

⁸ Komisjon on liikmesriikide tolliasutustele koostanud põhjalikud suunised volitatud ettevõtja staatuse andmiseks (vt 29. juuni 2007. aasta dok TAXUD/2006/1450).

⁹ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1192/2008 (ELT L 329, 6.12.2008, lk 1).

¹⁰ TAXUD/1284/2005.

25. Raamistik on nüüd suures osas kooskõlas kontrollikoja lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimudeliga ning arvestab sellistele kontrollidele kehtivate rahvusvaheliselt aktsepteeritud standarditega¹¹.

26. Komisjoni suunised ei käsitle aga:

- riski hindamise meetoodika (nt volitatud ettevõtja COMPACT mudel¹²) kasutamist lubade andmisele eelnevates auditites;
- vajadust teatud minimaalse arvu kontrollide teostamiseks enne kauba vabastamist;
- lisadeklaratsioonide ning lihtsustatud deklaratsioonide / arvestuskannete omavahelise automatiseeritud võrdlemise eeliseid lihtsustatud deklaratsioonide täielikkuse tagamisel;
- kindlust andvate meetmete eeliseid (nt ettevõtja vastavus tingimustele).

AUTOMATISEERITUD RISKIANALÜÜSI KOHUSTUSLIKKU KASUTAMIST EI OLE VEEL RAKENDATUD

27. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 648/2005¹³ kehtestati kohustus riskianalüüsil põhineva automatiseeritud andmetöötlust kasutava tollikontrolli teostamiseks ning komisjon on tolliasutuste jaoks välja töötanud kogu ELi hõlmava riskijuhtimise IT-süsteemi – ühtse riskijuhtimise raamistiku (CRMF)¹⁴.

28. Julgeoleku/ohutuskaalutlustel seati prioriteediks ühiste riskianalüüsi kriteeriumide (riskiprofiilide) rakendamine kaupade esmakordsel sisenemisel ELi. Selliseid traditsioonilisi omavahendeid või ühist kaubanduspoliitikat hõlmavaid profiile ei ole antud kontekstis ELis senini välja töötatud.

¹¹ IMh muudetud Kyoto konventsioon, millega EÜ ühines nõukogu otsusega nr 2003/231/EÜ (ELT L 86, 3.4.2003, lk 21) ja selle suunised.

¹² TAXUD/2006/1452; volitatud ettevõtja COMPACT mudel (*Compliance Partnership Customs and Trade*) on kaupleja äritegevusega seotud riskide hindamise meetoodika, mille abil analüüsitakse kaupleja halduskorraldust ja tema sisekontrollisüsteemi.

¹³ ELT L 117, 4.5.2005, lk 13.

¹⁴ CRMF-i põhiosad on jõus alates 1. jaanuarist 2007 ning julgeolekut ja ohutust puudutavad osad pidid jõustuma 1. juulil 2009. Kuna aga mõned liikmesriigid ei olnud saavutanud küllaldast arvestatavuse taset, ei suudetud tähtpäevast kinni pidada ning see lükati edasi 2010. aasta lõppu.

- 29.** Kuna lihtsustatud protseduurid võivad kuni 2010. aasta lõpuni olla tehtud käsitsi, sõltub automatiseeritud riskiprofiilide (riiklike või ELi omade) kasutamine arvutistamise tasemest ning iga liikmesriigi otsusest viia läbi lihtsustatud protseduuride automatiseeritud riskianalüüs. Selle tulemusena ei kohaldata kuni selle ajani ühtlustatud lähenemisviisi lihtsustatud protseduuride kasutamisest tulenevate riskide haldamiseks.
- 30.** Lisaks võimaldavad mitmed liikmesriigid kasutada kohapeal toimuvat tollivormistust, mistõttu on võimatu viia läbi riskianalüüse või kontrole enne kaupade vabastamist. Need liikmesriigid tõlgendavad paindlikult ELi tollieeskirju, mis näevad sellist toimimisviisi ette vaid erandolukorras (vt punkt 46).
- 31.** Komisjon ei ole andnud vajalikke suuniseid, et hoida ära selle toimimisviisi õigustamata ja liialdatud kasutamist, mis takistab automatiseeritud riskianalüüsi kasutamist, isegi pärast seda, kui lihtsustatud protseduuride täielik arvutistamine on saavutatud.

JÄRELAUDITITE SUUNISED EI OLE VEEL TÄIELIKUD

- 32.** Kaubanduse hõlbustamiseks kaasajastas komisjon ELi tollialaseid õigusakte ja vähendas kauba vabastamisele eelnevaid kontrole. Seda tuleks kompenseerida ühtlustatud riskipõhisel lähenemisviisil põhineva tollikontrolliga, eriti pärast tollivormistust.
- 33.** Järelauditite standardiseerimise osas andis komisjon 2007. aastal välja tollikontrolli juhendi¹⁵, mis hõlmab kõiki tolliprotseduure. Suunistes ei võeta arvesse aegumise¹⁶ tõttu traditsiooniliste omavahendite kaotamise riski, samuti ei kata auditimetoodikat käsitlev osa põhiaspekte nagu riski hindamise vahendid, valimi koostamise meetod ja auditiriskid.

¹⁵ Tollikontrolli juhend koostati/töötati välja programmi „Toll 2007” raames ning see on komisjoni ja liikmesriikide ühine suunis selle kohta, kuidas tuleks läbi viia tolliprotseduuride järelauditid. Suunis on tõlgitud 19 keelde ning jagatud liikmesriikidele.

¹⁶ Normaalsel tingimustel võib tollimakse koguda kolme aasta jooksul pärast impordi reaalsel toimumist (vt määruse (EMÜ) nr 2913/92 artikli 221 lõige 3).

KOMISJON VIIS LÄBI LIHTSUSTATUD PROTSEDUURIDE ASJAKOHASE KONTROLLI ESMASKORDSELT 2008. AASTAL

- 34.** Maksukorralduse ja tolliliidu peadirektoraadi ülesanne on tagada, et ELi tollialaseid õigusakte kohaldatakse ühtselt ning seega panna riikide tolliasutused toimima nagu üks asutus. Eelarve peadirektoraat kontrollib traditsioonilisi omavahendeid, mille käigus kontrollitakse ka vastavust kehtivate tollialaste õigusaktidega.
- 35.** Kontrollikoda tuvastas 2007. aastal puudusi mitme liikmesriigi¹⁷ lihtsustatud protseduurides ja otsustas seetõttu viia läbi täieliku auditi.
- 36.** Eelarve peadirektoraat valis lihtsustatud protseduurid oma kontrollide eriteemaks esmakordselt 2008. aastal. Kontrollitud seitsmes liikmesriigis tuvastas direktoraat mitmeid puudusi (vt **tabel 1**).
- 37.** Maksukorralduse ja tolliliidu peadirektoraat lõi 2006. aastal järelevalvefunktsiooni ELi tollialaste õigusaktide ühtseks kohaldamiseks. 2009. ja 2010. aasta järelevalveprogrammidesse on lisatud lihtsustatud protseduuride osaline järelevalve.
- 38.** Asjakohase õigusliku raamistiku kehtestamise kohustus alles alates 2009. aastast, puuduv ühtne ja automatiseeritud riskianalüüs traditsiooniliste omavahendite ja ühise kaubanduspoliitika kauba vabastamisele eelnevate aspektide kontrollimiseks ning puudulikud suunised järeleauditite läbiviimiseks suurendavad lihtsustatud protseduuride kasutamisest tekkivate riskide materialiseerumise tõenäosust.

¹⁷ 2007. aasta kinnitava avalduse raames auditeeritud liikmesriigid: Bulgaaria, Hispaania, Portugal, Rumeenia, Saksamaa, Taani.

TABEL 1

ÜLEVAADE EELARVE PEADIREKTORAADI KONTROLLI LEIDUDEST LIHTSUSTATUD PROTSEDUURIDE OSAS 2008. AASTAL

Puudused	Liikmesriik						
	DE	IE	ES	FR	PL	FI	UK
Loa väljastamise protsess							
Kontrollid enne kauba vabastamist							
Riskianalüüsi kasutamine							
Lihtsustamistavad							
Järelekontrollid/ -auditid							

KAS LIIKMESRIIGID KASUTAVAD USALDUSVÄÄRSET JA ÜHTLUSTATUD LÄHENEMISVIISI LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEKS NING KAS SEE KONTROLL ON MÖJUS?

39. Kontrollikoda vaatas läbi üheksas liikmesriigis kohaldatavad kontrolliptoseduurid ja auditi lähenemisviisid ning võrdles neid oma kontrollimudeliga. Selle käigus kontrolliti 157 ettevõtja toimikut. Lisaks hindas kontrollikoda kontrollide mõjusust tollideklaratsioonide valimite abil. Kokku kontrolliti 967 tollideklaratsiooni.

LIIKMESRIIGID KASUTASID ERINEVAID LÄHENEMISVIISE JA KONTROLLIDE IGAS ETAPIS OLI ERINEVUSI

40. Kõikidel liikmesriikidel olid riiklikud suunised seoses kehtivate lihtsustatud protseduuridega ning liikmesriigid kasutasid selles kontekstis oma kontrollimetoodikat. Lihtsustatud protseduuride erinevates menetlusetappides (eelkontroll, kontroll menetlemise ajal ning järelkontroll) läbiviidud kontrollide kvaliteet ja kvantiteet erines liikmesriigiti ja *III lisas* on esitatud ülevaade iga kontrollimudeli standardi kvaliteedist ja kvantiteedist auditeeritud liikmesriigi kaupa.

EELKONTROLI ETAPP

MADALMAADE TOLLIASUTUSEL OLI KÕIGE PAREM KONTSEPTSIOON EELKONTROLLIKS, AGA NAD EI SUUTNUD NÄIDATA, ET NAD OLID SEDA KA KOHALDANUD

41. Lihtsustatud protseduuride kasutamise loa saanud ettevõtjate eeliseks on kiirem tollivormistusprotsess ja väiksem kontrollide arv enne kauba vabastamist. Selline võimalus peaks olema ainult usaldusväärsetel ettevõtjatel¹⁸. Nende usaldusväärsus tuleks hinnata põhjaliku eelkontrolli abil, mis hõlmab ka ettevõtja äritegevust mõjutavate riskide hindamist ning soovitusi, kui sageli ja kui tõhusalt ettevõtja tegevust pärast loa andmist kontrollida tuleks (kontrolliplaan).

¹⁸ Ettevõtjad, kes vastavad lihtsustatud protseduuride kasutamise õiguslikele tingimustele ning annavad piisava kindluse, et nad on teadlikud oma kohustustest selles valdkonnas.

42. Üheksast auditeeritud liikmesriigist oli Madalmaadel kõige parem kontseptsioon eelkontrolliks, mis vastas täielikult kontrollikoja mudelile. Kontrollikoda leidis aga väga vähe tõendeid selle kohta, et Madalmaade tolliasutus seda lähenemisviisi ka kasutas. Teistes auditeeritud liikmesriikides kohaldatud lähenemisviisid olid sageli puudulikud.
43. Lisaks ei suutnud liikmesriigid alati näidata, et on läbi viidud audit, mis hindab enne loa andmist ettevõtja sisekontrollisüsteemi ja halduskorraldust. Auditoruandeid ei olnud sageli võimalik siduda kontrollikoja poolt läbi vaadatud lubadega. Ainult Belgia tolliteenistus esitas süstemaatilised rahuldavad tõendid eelkontrollide kohta. Vähe oli tõendeid ettevõtjate riskihinnangute või kontrolliplaanide koostamise kohta.
44. **Tabelis 2** on ära toodud üksikasjalikum ülevaade kontrollikoja leitud eelkontrollide kohta.

TABEL 2

EELKONTROLLIDE HINDAMINE

Kontrollimudelite standardid	BE	FR	IT	HU	NL	SI	SE	UK
<i>Kontrollitud ettevõtete arv</i>	17	20	20	16	18	17	22	20
Audit läbiviidud/ auditoruanne olemas	■	■	■	■	■	■	■	■
Halduskorraldus/ sisekontrollisüsteemid kontrollitud	■	■	■	■	■	■	■	■
Raamatupidamine/ süsteemid, sh IT kontrollitud	■	■	■	■	■	■	■	■
Tõsiste rikkumiste esinemine kontrollitud	■	■	■	■	■	■	■	■
Maksevõime kontrollitud	■	■	■	■	■	■	■	■
Ettevõtja riskide hindamine läbiviidud	■	■	■	■	■	■	■	■
Kontrollisoovitus (plaan)	■	■	■	■	■	■	■	■
Kindlust andvad elemendid (näiteks koostamine)	■	■	■	■	■	■	■	■

NB: ■ rahuldav; ■ osaliselt rahuldav; ■ mitterahuldav.
Eelkontrolli etappi ei kontrollitud lüüri puhul.

KONTROLLID MENETLEMISE AJAL — KONTROLLID ENNE KAUBA VABASTAMIST

LIIGNE LIHTSUSTAMINE KOHAPEAL TOIMUVA TOLLIVORMISTUSE PUHUL

- 45.** Lihtsustatud protseduurid tähendavad seda, et enne kauba vabastamist viiakse läbi väiksem arv kontrole. Kontrollikoda on siiski arvamusel, et selles etapis tuleks viia läbi miinimumarv automatiseeritud riskianalüüsile tuginevaid kontrole, et säilitada ettevõtja jaoks määramatustegur, tuvastada import, mille puhul ei peeta kinni ühise kaubanduspoliitika eeskirjadest, ning vältida traditsiooniliste omavahendite alamakseid.
- 46.** ELi tollialaste õigusaktide kohaselt peavad ettevõtjad kauba ette näitama või teavitama tolli oma kavatsusest kaubad vabasse ringlusse lubada. See nõue kehtib ka lihtsustatud protseduuride raames. Kohapeal toimuva tollivormistuse puhul võib toll erandlikel ja õigustatud juhtudel¹⁹ anda loa täiendavaks lihtsustamiseks (teatamisvabastus), mille puhul ei pea ettevõtja tolli informeerima igast saadetest ja oma kavatsusest kaup vabasse ringlusse lubada (vt punkt 30).
- 47.** Üheksast auditeeritud liikmesriigist viies said kohapeal toimuvat tollivormistust kasutavad ettevõtjad ülalnimetatud täiendavat lihtsustamist (teatamisvabastust) kasutada regulaarselt²⁰, kuigi õigusaktides on selline lihtsustamine ette nähtud ainult teatud eritingimustel. Komisjon täheldas 2008. aastal sarnast praktikat Saksamaal, Hispaanias ja Soomes (vt **tabel 1**).
- 48.** Kuigi osad liikmesriigid märkisid, et täiendava lihtsustamise võib kauba tollikontrollide võimaldamiseks ajutiselt peatada, ei suutnud nad näidata, et seda ka tegelikult tehti. Seega tehti kohapeal toimiva tollivormistuse puhul nendes liikmesriikides kontrole kas väga vähe või üldse mitte.

¹⁹ Vt Ühenduse tolliseadustiku rakendussätete artikli 266 lõike 2 punkt b: „Tingimusel et sellega ei mõjutata toimingute nõuetekohase tegemise järelevalvet, võib toll: [...] (b) teatavate eriliste asjaolude korral kõnealuse kauba laadi tõttu ja käibe kiirendamise eesmärgil vabastada loa omanik kohustusest teatada pädevale tolliasutusele igakordsest kauba saabumisest, [...]“. Muudetud nõukogu määrus (EMÜ) nr 2454/93 (EÜT L 253, 11.10.93, lk 1).

²⁰ Ungari, Madalmaad, Sloveenia, Rootsi, Ühendkuningriik.

VÄHENE AUTOMATISEERITUD RISKIANALÜÜSI KASUTAMINE TRADITSIOONILISTE OMAVAHENDITE JA ÜHISE KAUBANDUSPOLIITIKAGA SEONDUVATE KÜSIMUSTE KONTROLLIMISEL ENNE KAUBA VABASTAMIST

- 49.** Riskianalüüsi kasutamine tolliprotseduuride kontrollimisel on olnud seadusjärgne kohustus alates 1. jaanuarist 2007 ja ainult tollideklaratsioonide menetlemisse integreeritud automatiseeritud riskiprofiilid suudavad piisavalt kaitsta ELi finants- ja kaubanduspoliitika alaseid huve.
- 50.** Prantsusmaa ja Sloveenia olid ainsad liikmesriigid, kellel olid lihtsustatud protseduuride puhul olemas traditsiooniliste omavahendite ja ühise kaubanduspoliitika küsimusi hõlmavad automatiseeritud riskiprofiilid. Rootsis ja Madalmaades hõlmasid profiilid ainult lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise korda.
- 51.** Kui kauba vabastamisele eelnevate kontrollide käigus tuli ilmsiks riski seisukohast olulist teavet, siis see üldiselt registreeriti nõuetekohaselt, viidi läbi sellekohane järelkontroll ning sisestati teave uuesti riskihaldussüsteemi. Belgias tuvastati aga puudusi riski seisukohast olulise informatsiooni liikumisel, eriti riiklikule tasemele.
- 52.** **Tabelis 3** on esitatud üksikasjalikum ülevaade kontrollikoja leidudest kaupade vabastamisele eelnevate kontrollide kohta auditeeritud liikmesriikides.

TABEL 3

KAUPADE VABASTAMISELE EELNEVATE KONTROLLIDE HINDAMINE

Kontrollimudeli standardid	BE	FR	IE	IT	HU	NL	SI	SE	UK
<i>Kontrollitud ettevõtete arv</i>	17	20	7	20	16	18	17	22	20
Täiendav lihtsustamine (teatamisvabastus) kohapeal toimuva tollivormistuse puhul	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Traditsiooniliste omavahendite miinimumkontrollid	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Traditsiooniliste omavahendite automatiseeritud riskiprofiilid	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Automatiseeritud juhuslikud kontrollid	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Riskijuhtimise alane tagasiside	■	■	■	■	■	■	■	■	■

NB: ■ rahuldav; ■ osaliselt rahuldav; ■ mitterahuldav.

KONTROLLID MENETLEMISE AJAL – LISADEKLARATSIOONIDE KONTROLLID

- 53.** Lihtsustatud protseduure kasutav ettevõtja peab tollideklaratsioonid regulaarsete ajavahemike järel lõplikult vormistama, esitades selleks üksikasjaliku lisadeklaratsiooni. Toll peaks suunama tähelepanu tehingute valimile, kasutades automatiseeritud riskianalüüsi ja neid kontrollima. Kontrollid peaksid hõlmama asjakohaste tollidokumentide (arved, sertifikaadid, litsensid jne) läbivaatamist, et tuvastada traditsiooniliste omavahendite alamaksed või import, millel puuduvad ühises kaubanduspoliitikas nõutavad dokumendid, ning võtta vajadusel kohe parandusmeetmed.

²¹ Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Madalmaad, Portugal ja Ühendkuningriik.

²² Saksamaa, Ungari ja Sloveenia.

SLOVEENIA ON LISADEKLARATSIOONIDE KONTROLLIMISEL VÕRDLUSALUSEKS

- 54.** Kontrollikoda leidis, et lisadeklaratsioonid esitati kõikides auditeeritud liikmesriikides elektrooniliselt. Siiski ei viidud kuues liikmesriigis²¹ üldse läbi tollidokumentide kontrolli või tehti seda väga harva ning lihtsustatud protseduuride automatiseeritud traditsiooniliste omavahenditega seotud riskianalüüsi kohaldati selles etapis ainult neljas²² liikmesriigis.
- 55.** Tuleb viia läbi lihtsustatud toimingute (st lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise korra puhul lihtsustatud deklaratsioonide ja kohapeal toimuva tollivormistuse puhul ettevõtjate arvestuskannete) ja lisadeklaratsioonide süstemaatiline vastavuskontroll, tagamaks, et lisadeklaratsioonid on täielikud ja korrektsed. Vastavuskontroll peaks võimalusel olema automatiseeritud ning tuleks teha vigade järelkontroll.

56. Prantsusmaa ja Sloveenia lihtsustatud protseduuride andmetöötlussüsteemid olid arvutipõhiseks muudetud, mis võimaldas kõikide lihtsustatud protseduuride puhul viia läbi automatiseeritud vastavuskontrolli. Mõned liikmesriigid²³ viisid läbi automatiseeritud vastavuskontrolle ainult lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise korra osas või tegid aeg-ajalt manuaalseid vastavuskontrolle. **Tabelis 4** on esitatud üksikasjalikum ülevaade leidudest seoses lisadeklaratsioonide kontrollimisega auditeeritud liikmesriikides.

²³ Rootsi, Madalmaad (automiseeritud vastavuskontroll lihtsustatud protseduuride puhul); Belgia, Iirimaa, Ungari, Madalmaad ja Ühendkuningriik (aeg-ajalt manuaalne vastavuskontroll lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise korra ja/või kohapeal toimuva tollivormistuse puhul).

TABEL 4

LISADEKLARATSIOONIDE KONTROLLIMISE HINDAMINE

Kontrollimudeli standardid	BE	FR	IE	IT	HU	NL	SI	SE	UK
<i>Kontrollitud ettevõtete arv</i>	17	20	7	20	16	18	17	22	20
IT lisadeklaratsioonid									
Substantiivsed dokumendikontrollid									
Automatiseeritud traditsiooniliste omavahendite riskiprofiilid									
Automatiseeritud juhuslikud kontrollid									
Automatiseeritud vastavuskontroll	E/K			E/K	E/K				
Süsteemaatiline manuaalne vastavuskontroll		E/K					E/K		
Riskijuhtimise alane tagasiside									

NB: ■ rahuldav; ■ osaliselt rahuldav; ■ mitterahuldav; E/K: Ei kohaldata.

JÄRELAUDITID

- 57.** Lihtsustatud protseduuride olemusest tulenevalt viiakse menetlemise etapis läbi vähe kontrolle ning kui luba on juba antud, usaldab toll ettevõtte esitatud teabe õigsust. Ainus mõjus viis piisava kindluse saamiseks usalduse õigustatuse osas on viia läbi hästi kavandatud, põhjalikud ja piisavalt sagedased järelauditid. Auditid peaksid hõlmama nii ettevõtjate süsteeme (sisekontroll, IT, raamatupidamine) kui ka tehingute valimit, sealhulgas ka nende aluseks olevate raamatupidamisdokumentide kontrollimist. Auditite käigus tuleks võtta arvesse ettevõtja tegevusest tulenevaid riske tollile ja eriti tuleks pöörata tähelepanu riskile, et tollimakse ei saa enam aegumise tõttu koguda.
- 58.** Riiklikud tolliasutused ei kasutanud sageli komisjoni tollikontrolli juhendit, kuna nad kasutasid enda metoodikat. Kuigi asutused püüavad kohaldada ühtset lähenemisviisi, kasutades näiteks standardseid kontroll-lehti ja ettevõtjate riskide hindamise või aruandlusvormi, kasutasid tolliauditiitorid isiklikku lähenemisviisi ja dokumentatsioon kontrollitud ettevõtete toimikutes oli sageli ebajärjepidev ja/või ebatäielik.
- 59.** Üldiselt olid liikmesriikidel paika pandud riiklikud või regionaalsed kontrolliplaanid koos üldiste kontrollieesmärkidega. Siiski leidis kontrollikoda harva tõendeid selle kohta, et valimisse langenud ettevõtjate kohta oli loa andmise protsessi käigus tehtud riskihindamise tulemusena ka tegelikkuses väljastatud soovitus auditite sageduse või kontrollide iseloomu kohta.

JÄRELAUDITEID EI TEHTUD PIISAVALT SAGELI

- 60.** Üheksast auditeeritud liikmesriigist seitsmes tehti järelauditeid, mille raames kontrolliti piisavalt suurel arvul tehinguid ja ettevõtjate raamatupidamisandmeid, kuid ainult Ungaris tehti selliseid auditeid sagedusega, mis annab piisava kindluse tollimaksu mitteaegumise kohta. Eriti harva tehti selliseid auditeid Rootsis ja Ühendkuningriigis.

- 61.** Üheksast auditeeritud liikmesriigist neljas ei viidud läbi asjakohaseid järelauditeid ettevõtjate süsteemide, sealhulgas IT-süsteemide kohta. Ainult Madalmaades ja Ühendkuningriigis tehakse kindla struktuuriga kontrolli ettevõtjate tulemuslikkuse kohta (vastavuse mõõtmine). Järgnevas tabelis antakse üksikasjalikum ülevaade järelauditeid puudutavatest kontrollikoja leidudest.
- 62.** Lihtsustatud protseduuride mõjusa kontrollimise kohta puudub piisav kindlus enamikus auditeeritud liikmesriikides, sest rakendatakse puudulikku auditimetoodikat, planeerimine on nõrgal tasemel ja mis peamine – puuduvad piisavalt sagedad ja põhjalikud järelauditid nimetatud protseduure kasutavate ettevõtjate kohta. See suurendab tollimaksu ELi eelarvesse mittelaekumise riski, samuti riski, et sisseveol ei järgita ühise kaubanduspoliitika meetmetest tulenevaid kohustusi.

TABEL 5

JÄRELAUDITITE HINDAMINE

Kontrollimudeli standardid	BE	FR	IE	IT	HU	NL	SI	SE	UK
<i>Läbivaadatud ettevõtjate toimikute arv</i>	17	20	7	20	16	18	17	22	20
Usaldusväärne/ühtne auditimetoodika	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Süsteemiauditid (sh IT-süsteemide auditid)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tingimuste järjepidevuse auditid	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tehingute/raamatupidamise auditid	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Piisavalt sagedad auditid	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ettevõtjate osakaal, keda ei ole kolme viimase aasta jooksul auditeeritud	71	70	57	15	6	39	18	91	90
Audituaruannete järelkontroll	■	■	■	■	■	■	■	■	■

NB: ■ rahuldav; ■ osaliselt rahuldav; ■ mitterahuldav.

EBAMÕJUSAD KONTROLLID LIIKMESRIIKIDES

63. Kontrollikoda hindas kontrollide mõjusust tollideklaratsioonidest moodustatud valimi põhjal. **IV lisas** on esitatud kontrollitud deklaratsioonide ja avastatud vigade jaotus riikide kaupa.
64. Valimid jagati kahte kategooriasse. Esimene käsitles uuemaid, 2008. aastast pärinevaid deklaratsioone, et hinnata, kas praegu kasutusel olevate kontrollidega oli realselt vigu ära hoitud. Teise kategooriasse kuulusid 2006. ja varasematest aastatest pärit deklaratsioonid, mille põhjal otsustati, kas järelauditite tulemusel oli vigu avastatud ja parandatud.

2008. AASTA VALIMITE KONTROLLIDE MÕJUSUS

65. 2008. aasta deklaratsioonidest moodustati kaks valimit, mis käsitlesid liikmesriigi kõigist tolliasutustest pärit andmeid ning hõlmasid kaht erinevat kogumit:
- rahaline valim*: ca 30 deklaratsiooni igast liikmesriigist, et kontrollida traditsiooniliste omavahenditega seotud küsimusi, st soodustollimaksumäära korrektset kohaldamist asjakohase tõendava dokumendi (nt päritolusertifikaadi) alusel;
  - mitterahaline valim*: ca 60 deklaratsiooni igast liikmesriigist, et kontrollida ühise kaubanduspoliitikaga seotud küsimusi, nagu impordilitsentside olemasolu ja korrektne käsitlemine (tekstiilisektor) või järelevalve dokumendid (raua- ja terasesektor).

2008. AASTA RAHALISE VALIMI TULEMUSED

- 66.** Üheksast auditeeritud liikmesriigist neljas tuvastati vähemalt 10% suurune vigade²⁴ esinemissagedus (vt *joonis 2*).
- 67.** Ettevõtjatel on kohustus säilitada asjakohased tollidokumendid, juhaks kui toll soovib läbi viia järelauditi. Ettevõtjaid teavitatakse sellest kohustusest loa väljastamise käigus. Vigade kõrge esinemissagedus Rootsis (19%) ja Iirimaa (40%) tulenes peamiselt sellest, et vajalikke dokumente ei olnud või neid ei leitud.

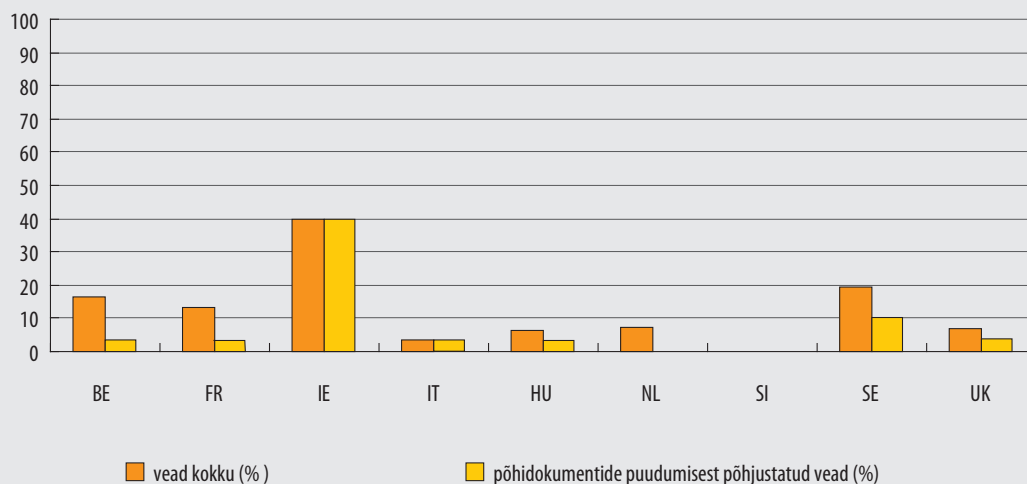
²⁴ Vigade koguväärtus on 358 000 eurot, kuid tollimaksu sissenõudmisega saab need parandada. Sissenõudmine on võimalik kolme aasta jooksul pärast tollivõla tekkimist.

2008. AASTA MITTERAHALISE VALIMI TULEMUSED

- 68.** Litsentsid ja järelvalvedokumendid väljastatakse kindlaksmääratud kaubakogusele. Tagamaks, et kaupu ei lubata ELi turule ilma kehtiva dokumendita, tuleb kauba kogus litsentsist maha arvata ning toll peab seda kinnitama iga sisseveo puhul kauba vabastamise hetkel.

JOONIS 2

VIGADE ESINEMISSAGEDUS (%) 2008. AASTA RAHALISES VALIMIS

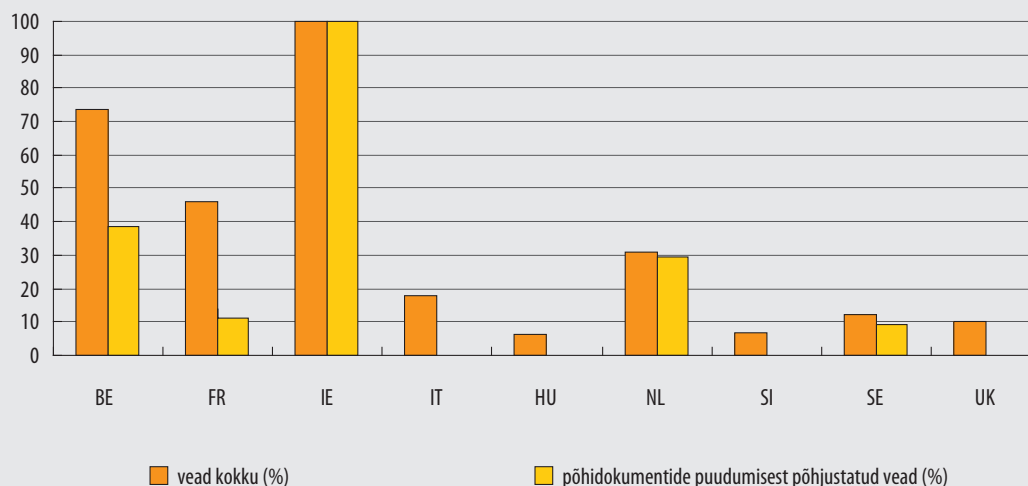

69. Ainult Rootsis ja Ühendkuningriigis oli kauba litsentsist mahaarvamiseks olemas arvutipõhine süsteem. Sellest hoolimata oli Ühendkuningriigi ettevõtjatel lihtne mööda minna kohustusest sisestada kehtiv litsents ja salvestada kauba kogus selle vabastamise hetkel.
70. Kõik liikmesriigid peale Rootsi ja Itaalia tegid vastava kaubakoguse mahaarvamise üldjuhul pärast mõne päeva möödumist kauba tegelikust sisseveost või sellele järgneval kuul, tavaliselt lisadeklaratsiooni esitamise käigus.
71. 426 tehingust 34 (8%) puhul toimus kauba mahaarvamine mitu kuud pärast selle vabastamist või jäeti mahaarvamine tolli poolt kinnitamata. 31 juhul (7%) ei olnud impordilitsentsid/järelevalvedokumentid kehtivad või ei hõlmanud reaalselt imporditud kaupu. Lisaks ei suutnud liikmesriigid 58 tehingu (14%) puhul tõestada, et selline dokument oli kauba tegeliku vabastamise hetkel eksisteerinud. Kirjeldatud juhtumid esitatakse kokkuvõtlikult **joonisel 3**²⁵.

²⁵ Ühendkuningriigi litsentside ja järelevalvedokumentide haldamise süsteem leiti olevat ebausaldusväärne. Toodud vigade esinemissagedus näitab ainult reaalselt avastatud olulisi vigu. Irimaal oli kontrollitud valim tunduvalt väiksem, kuna see moodustas ainult ühe osa eelselgitusest.

JOONIS 3

VIGADE ESINEMISSAGEDUS (%) 2008. AASTA MITTERAHALISES VALIMIS

72. Kui rahalises valimis avastatud vigu on võimalik korrigeerida tollimaksu sissenõudmisega, tingimusel, et vead avastati enne tollimaksu aegumist, siis mitterahalises valimis kahjustatakse ELi tootjate huvisid, kui import toimub ilma vajalike dokumentideta.

JÄRELAUDITITE MÕJUSUS

73. Valimisse kuulus igast liikmesriigist ca 30 deklaratsiooni 2006. aastast²⁶, et kontrollida traditsiooniliste omavahenditega seotud küsimusi, st soodustollimaksu määra korrektset kohaldamist, ja hinnata, kas toll oli avastatud vead parandanud.

74. Üheksast auditeeritud liikmesriigist kuues²⁷ tuvastati kõrge vigade esinemissagedus. Need liikmesriigid ei suutnud tõestada, et nad oleksid järelauditite abil vigu parandanud. Kõik vead avaldasid rahalist mõju ning töid tagajärjena kaasa traditsiooniliste omavahendite alalaekumise. Kontrollitud 274 deklaratsioonis leiti 49 viga, mille tõttu laekumata jäänud tollimaksu kogusumma on 558 000 eurot. Summat ei ole võimalik sisse nõuda, kuna see on aegunud ja seetõttu ELi eelarve jaoks lõplikult kaduma läinud.

75. Asjaolu, et kõnealusest kuuest liikmesriigist viies²⁸ ei suutnud ettevõtjad esitada nõutavaid tollidokumente isegi kuid hiljem, näitab, et nad ei täitnud loa väljastamise käigus võetud kohustusi. Sellised ettevõtjad on ebausaldusväärsed ja kujutavad endast oma hooletu käitumisega ohtu traditsiooniliste omavahendite laekumisele ja ELi tootjatele. Neil ei tohiks lubada lihtsustatud tolliprotseduure kasutada.

76. Nendes kolmes liikmesriigis²⁹, kus oli läbi viidud rahuldaval hulgal järelauditeid (vt **tabel 5**), ei olnud ükski kontrollikoja audiitorite poolt kontrollitud deklaratsioon vigadest mõjutatud.

²⁶ Iirimaa ja Ühendkuningriigi puhul võeti valimisse 2005. aasta deklaratsioonid, kuna auditikülastused toimusid 2008. aastal; Madalmaades kuulus valimisse praktilistel põhjustel osaliselt 2007. aasta deklaratsioone.

²⁷ Belgia, Prantsusmaa, Iirimaa, Madalmaad, Rootsi, Ühendkuningriik.

²⁸ Belgia, Prantsusmaa, Iirimaa, Rootsi, Ühendkuningriik.

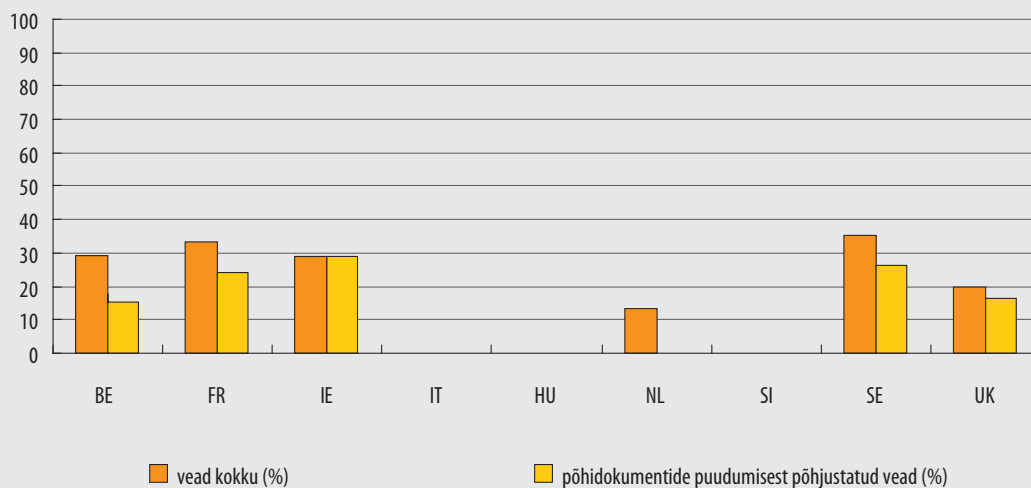
²⁹ Itaalia, Ungari, Sloveenia.

77. **Joonisel 4** on näidatud 2006. aasta valimi vigade esinemissagedus kokku ning nende juhtumite osakaal, mis on seotud põhidokumentide puudumisega.
78. Kirjeldatud leiud annavad alust eelkõige üheksast auditeeritud liikmesriigist kuue puhul kahelda, kas lihtsustatud protseduuride alusel toimuvat impordi mõjusalt kontrollitakse, hoidmaks ära kahju ELi eelarvele või ELi tootjatele.

JONIS 4

2006. AASTA RAHALISE VALIMI VIGADE ESINEMISSAGEDUS (%)

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

79. Kontrollikoja auditi tulemused näitavad, et lihtsustatud protseduuride kontroll ei ole veel mõjus enamikus auditeeritud liikmesriikidest. Seega puudub piisav kindlus traditsiooniliste omavahendite korrektse kogumise kohta, samuti selle kohta, et ettevõtjad täidavad ühisest kaubanduspoliitikast tulenevaid kohustusi.
80. Komisjon peaks tagama, et alates 2009. aastast kehtivat raamistikku rakendatakse mõjusalt kogu Euroopa Liidus.

KAS KOMISJON ON VÄLJA TÖÖTANUD USALDUSVÄÄRSE LÄHENEMISVIISI LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEKS JA KAS TA TEGI JÄRELEVALVET LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KORREKTSE RAKENDAMISE JA KONTROLLIMISE ÜLE?

81. Komisjon on välja töötanud usaldusväärse lähenemisviisi lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollimiseks ja kasutusele võtnud õigusliku raamistiku koos põhjalike suunistega, kuid alles 2008. aasta lõpus. Parandada tuleb mõningaid aspekte, nagu riskianalüüsi kasutamine või kontroll menetlemise ajal (vt punktid 22–26).
82. Kuna lihtsustatud protseduure võib teha käsitsi kuni 2010. aasta lõpuni, muutub kogu ELi hõlmava automatiseeritud riskianalüüsi kohaldamine, milles võetakse arvesse traditsiooniliste omavahendite või ühise kaubanduspoliitikaga seotud küsimusi, kohustuslikuks kohe pärast seda. Lisaks annavad kohapeal toimuva tollivormistuse raames liikmesriigid tihti loa toiminguteks, mis välistavad automatiseeritud riskianalüüsi kasutamise enne kaupade vabastamist (vt punktid 27–31).
83. Tolli järelauditite läbiviimiseks antud juhised ei ole veel täielikud ja komisjon ei ole alustanud vastavaid kontrolle kuni 2008. aastani tehtud impordi lihtsustatud protseduuride üle. Täiendav järelevalvetegevus käivitati alles hiljuti (vt punktid 32–38).

84. Komisjon peaks:

- parandama lihtsustatud protseduuride olemasolevat õigusliku raamistikku ja juhiseid, toetudes kontrollikoja kontrollimudelile,
- tegema järelevalvet raamistiku ja juhiste rakendamise üle liikmesriikides,
- traditsiooniliste omavahendite ja ühise kaubanduspoliitika jaoks välja töötama kogu ELi hõlmavad profiilid ja lülitama need ühtsesse riskijuhtimise raamistikku,
- järelauditite juhised lõpuni välja töötama,
- tolliprotseduuride edasisel lihtsustamisel kontrollikoja leidsid arvesse võtma.

KAS LIIKMESRIIGID KASUTAVAD LIHTSUSTATUD PROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEL USALDUSVÄÄRSET JA STANDARDSET LÄHENEMISVIISI JA KAS SELLINE KONTROLLIMINE ON MÖJUS?

85. Liikmesriigid ei rakendanud standardset lähenemisviisi kontrollidele/audititele lihtsustatud protseduuride erinevates etappides nt enne loa andmist või peale seda ning kasutasid selliste kontrollide/auditite puhul tihti puudulikke meetodeid. Kontrollikoja audit näitas, et liikmesriikide kontrollid/auditid olid tihti ebamõjusad ning ei järginud alati komisjoni antud juhiseid (vt punkt 40).

86. Tõsiasi, et eelkontrollide hulgas oli märkimisväärse arvul madala kvaliteediga või puudulikult dokumenteeritud auditeid, suurendab ohtu, et lihtsustatud protseduure võivad kasutada ebausaldusväärset ettevõtjad (vt punktid 41–44).

- 87.** Kaupade vabastamise lihtsustatud protseduuride menetlemise käigus kasutati kontrollimiseks erinevaid ja tihti madala kvaliteediga lähenemisviise (vt punktid 45–56):
- „täiendava lihtsustamise“ (teatamisvabastuste) sage ja mittepõhjustatud kasutamine kohapeal toimuva tollivormistuse raames ning automatiseeritud riskiprofiilide üldine puudumine takistas kontrolli tegemist enne kauba vabastamist ja suurendas riski, et kauba sisseveol ei täideta ühise kaubanduspoliitika meetmetest tulenevaid kohustusi ja/või väheneb traditsiooniliste omavahendite laekumine.
  - Mainitud riske suurendas see, et lisadeklaratsioonide kohta tehti vähe dokumendikontrolle, ning eelkõige asjaolu, et lihtsustatud deklaratsioone/kandeid ettevõtjate dokumentides ei võrreldud süstemaatiliselt lisadeklaratsioonidega.
- 88.** Üheksast auditeeritud liikmesriigist seitsmes olid auditimeetodid puudulikud või osaliselt puudulikud ning planeerimine nõrgal tasemel. Üheksast auditeeritud liikmesriigist kaheksas ei olnud järelauditite sagedus piisav, et välistada tollimaksu aegumise risk (vt punktid 57–62).
- 89.** Kontrolli puudumine enne ja pärast kaupade vabastamist ning eelkõige heatasemeliste ja piisavalt sagedaste järelauditite puudumine soodustab ettevõtjate hooletust. See omakorda suurendab avastamata eeskirjade eiramiste ohtu, mis tekitab olukorra, kus traditsiooniliste omavahendite laekumine väheneb või importimisel ei täideta ühisest kaubanduspoliitikast tulenevaid kohustusi (vt punktid 45–62).
- 90.** Tollideklaratsioonide valimites esinev kõrge veamäär näitab lihtsustatud protseduuridega seonduvalt, et (vt punktid 63–78):
- a) kauba vabastamisele eelnev kontroll ei ole mõjus,
  - b) litsentsi või muud samalaadset dokumenti nõudva kauba importimist on keeruline jälgida, kui puudub usaldusväärne arvutipõhine *online*-juhtimissüsteem,
  - c) paljud ettevõtjad ei täitnud lihtsustatud protseduuride kasutamise loa saamisel võetud kohustusi,
  - d) enamikus liikmesriikidest ei tehta järelaudititeid piisavalt sageli ja nendega ei hoita ära ega avastata vigu piisavalt.

91. Komisjon peaks:

- innustama liikmesriike viivitamatult kohaldama hiljuti loodud õiguslikku raamistikku lihtsustatud protseduuridele, sealhulgas rakendama ühtset lähenemist kontrollidele ja audititele kogu protseduuri vältel, kooskõlas kontrollikoja poolt välja töötatud kontrollimudeliga,
- kriitiliselt üle vaatama liikmesriikide praktika lubada „täiendavat lihtsustamist“ (teatamisvabastusi) ja andma selle kohta juhiseid, eelkõige seoses kaupadega, mis nõuavad enne vabastamist tollipoolset sekkumist,
- julgustama kõiki liikmesriike muutma lihtsustatud protseduuride menetlemine arvutipõhiseks, sealhulgas haldama litsentse ja muid samalaadseid dokumente elektrooniliselt (kauba maahaarvamine reaalsajas selle vabastamise hetkel), ning kasutama seoses traditsiooniliste omavahendite ja ühise kaubanduspoliitikaga arvutipõhiseid riskiprofiile,
- kutsuma liikmesriike üles tõhustama ettevõtjate koolitamist, eesmärgiga tõsta ettevõtjate teadlikkust oma kohustustest ja ülesannetest lihtsustatud protseduuride kasutamisel,
- soodustama tulemuslikkuse mõõtmist ja võrdlusuuringute tegemist liikmesriikide vahel, julgustades neid tõhustama kontrolli lihtsustatud protseduuride üle.

Kontrollikoda võttis käesoleva aruande vastu 25. märtsi 2010. aasta istungil Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

Vítor Manuel da Silva Caldeira
president

ÜLEVAADE LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE TUNNUSTEST¹

Lihtsustatud tolliprotseduurid põhinevad ühenduse tolliseadustiku (CCC) artiklil 76². Artikli 76 lõike 1 punktides a, b ja c kehtestatakse kolme erineva protseduuri tunnused:

- a) mittetäielike deklaratsioonide kasutamise kord (auditi ulatusest väljaspool);
- b) lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise kord;
- c) kohapeal toimuv tollivormistus.

CCIP (ühenduse tolliseadustiku rakendussätete³) artiklis 253 sätestatakse kõigi kolme lihtsustatud protseduuri otstarbe ja omaduste üldine definitsioon. Auditi teemaga — vabasse ringlusse lubamise protseduur — seotud täpsemad üksikasjad on toodud CCIP artiklites 254–267.

MITTETÄIELIKE DEKLARATSIOONIDE KASUTAMISE KORD JÄÄB AUDITI ULATUSEST VÄLJA NING KÄESOLEVAS LISAS SEDA EDASI EI KÄSITLETA

I. LIHTSUSTATUD DEKLARATSIOONIDE KASUTAMISE KORD (CCIPi ARTIKLID 253; 253a–253m; 260–262)

Artikli 253 lõige 2: „Lihtsustatud deklaratsioonide kasutamise kord lubab kauba kõnealusele tolliprotseduurile suunata lihtsustatud deklaratsiooniga ja hilisema lisadeklaratsiooni esitamise-ga, mis võib vastavalt asjaoludele olla üldine, perioodiline või kokkuvõtlik.“

CCC artikli 76 lõike 1 punktis b täpsustatakse, et: „...lubab toll ....esitada... tollideklaratsiooni asemel äri- või haldusdokument, millega kaasneb taotlus suunata kaup kõnealusele tolliprotseduurile“.

¹ Vt I lisa lõpus esitatud skeemi.

² Muudetud nõukogu määruse (EMÜ) nr 2913/92 artikkel 356.

³ Muudetud nõukogu määrus (EMÜ) nr 2454/93 (EÜT L 253, 11.10.93, lk 1).

Protseduur:

- a) selle läbiviimiseks tuleb eelnevalt saada luba (CCIPi artiklid 253, 253a–253m, 260–262). Toll peab põhjalikult kontrollima taotleja usaldusväärust ja väljastatava loaga määratlema kõik olulised üksikasjad;
- b) selle käigus tuleb kaubad tollile ette näidata.

Protseduuri läbiviimiseks on mitmeid erinevaid võimalusi, kuid tavaliselt toimub see järgnevalt:

- 1) Ettevõtja näitab kaubad tollile ette ja esitab standardse üksikasjaliku deklaratsiooni asemel kas lihtsustatud deklaratsiooni või äridokumentide (nt arve).
- 2) Toimub tavapärase vabasse ringlusse lubamise protseduuri deklaratsioonide menetlemine (otsused eelarvega seotud või mitteseotud küsimuste kontrollimise kohta).
- 3) Loal märgitud perioodi lõpus (tavaliselt üks kuu) esitab ettevõtja lisadeklaratsiooni, mis sisaldab iga lihtsustatud deklaratsiooni kõiki üksikasju (tolliväärtuse määramine, kaal jne), mis võetakse kõikide perioodi jooksul esitatud lihtsustatud deklaratsioonide puhul tollimaksude arvutamise aluseks (tollimaksude kogusumma).
- 4) Tollimaksude kogusumma kantakse tolli raamatupidamisarvestusse viie päeva jooksul pärast tolli poolt määratud perioodi (antud näites üks kuu) lõppu (vt CCC artikli 218 lõige 1) ja kuulub maksmisele vastavalt CCC artiklile 227, st vaatluskuule järgneva kuu 16. päevaks.
- 5) Ettevõtja valdustes võidakse korraldada juhuslikke lisadeklaratsioonide järelkontrolle või põhjalikke järelauditeid, mis sisaldab ka ettevõtja äridokumentide ja raamatupidamisarvestuse kontrollimist.

II. KOHAPEAL TOIMUVA TOLLIVORMISTUSE KASUTAMISE KORD (CCIPI ARTIKLI 253 LÕIGE 3; ARTIKLID 263–267)

Artikli 253 lõige 3: „Kohapeal toimuva tollivormistuse kasutamise kord võimaldab kauba kõnealusele tolliprotseduurile suunata asjaomase isiku valdustes või muudes tolli määratud või heakskiidetud kohtades.“

CCC artikli 76 lõike 1 punktis c täpsustatakse: „...lubab toll ... esitada kaubad kõnealusele tolliprotseduurile arvestuskande tegemise kaudu; sel juhul võib toll loobuda nõudest, et deklarant esitaks kauba tollile.“

Protseduur:

- a) selle läbiviimiseks tuleb saada eelnev luba (CCIPI artiklid 253, 253a–253m, 263–267). Toll peab põhjalikult kontrollima taotleja usaldusväarsust ja väljastatavas loas määratlema kõik olulised üksikasjad.
- b) selle käigus tuleb tavaliselt saata tollile teatis kaupade saabumisest ettevõtja valdustesse (või mis tahes muusse sel otstarbel ettenähtud kohta) ja kavatsusest kaupade vabasse ringlusse lubamise kohta.

Protseduuri läbiviimiseks on mitmeid erinevaid võimalusi, kuid tavaliselt toimub see järgnevalt:

- 1) Ettevõtja võtab oma valdustes kaubad vastu; tavaliselt toimub see mõnes teises tollirežiimis, milleks ettevõtja omab eelnevat luba (nt transiit).

- 2) Sõltuvalt lihtsustamise astmest, peab ettevõtja seejärel:
  - teavitama tolli oma kavatsusest kaupade vabasse ringlusse lubamise kohta, sisestama kaupadega seotud andmed oma raamatupidamisarvestusse ja ootama tolli otsust selle kohta, kas nad soovivad enne kaupade vabastamist kontrolle läbi viia, või
  - koheselt sisestama kaupadega seotud andmed oma raamatupidamisarvestusse, mis tähendabki kaupade vabastamist.
- 3) Seega, sõltuvalt lihtsustamise astmest, võib tollil olla või puududa võimalus kaupade kontrollimiseks enne nende vabastamist.
- 4) Loal märgitud perioodi lõpus (tavaliselt üks kuu) esitab ettevõtja lisadeklaratsiooni, mis sisaldab iga lihtsustatud deklaratsiooni kõiki üksikasju (tolliväärtuse määramine, kaal jne) iga eraldi raamatupidamiskande kohta, mis võetakse kõikide perioodi jooksul tehtud arvestuskannete puhul tollimaksude arvutamise aluseks (tollimaksude kogusumma).
- 5) Tollimaksude kogusumma kantakse tolli raamatupidamisarvestusse viie päeva jooksul pärast tolli poolt määratud perioodi (antud näites üks kuu) lõppu (vt CCC artikli 218 lõige 1) ja kuulub maksmisele vastavalt CCC artiklile 227, st vaatluskuule järgneva kuu 16. päevaks.
- 6) Ettevõtja valdustes võidakse korraldada juhuslikke lisadeklaratsioonide järelkontrolle või põhjalikke järelauditeid, mis sisaldab ka ettevõtja äridokumentide ja raamatupidamisarvestuse kontrollimist.

KAUPADE VABASSE RINGLUSSE LUBAMISE PUHUL LIHTSUSTATUD DEKLARATSIOONI KASUTAMISE JA KOHAPEAL TOIMUVA TOLLIVORMISTUSE KASUTAMISE KORRA SKEEM

Etapp Protseduuri liik	Lihtsustatud deklaratsiooni kasutamise kord	Kohapeal toimuva tollivormistuse kasutamise kord
1. etapp Loa saamine	<p>Ametlik protseduur (Taotlus → Luba):</p> <ul style="list-style-type: none"> - protseduuri läbiviimiseks tuleb eelnevalt saada luba - toll kontrollib ettevõtja usaldusväarsust ja lisatingimusi - loaga kehtestatakse protseduuri üksikasjad 	<p>Ametlik protseduur (Taotlus → Luba):</p> <ul style="list-style-type: none"> - protseduuri läbiviimiseks tuleb eelnevalt saada luba - toll kontrollib ettevõtja usaldusväarsust ja lisatingimusi - loaga kehtestatakse protseduuri üksikasjad
2. etapp Tollivormistus	<p>Ettevõtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - näitab kaubad tollile ette - esitab lihtsustatud deklaratsiooni (nt arve) <p>Toll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - registreerib lihtsustatud deklaratsiooni - võtab vastu otsuse kontrolli läbiviimise kohta - otsustab kaupade vabasse ringlusse lubamise 	<p>Ettevõtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - võtab kaubad vastu/ hoiustab kaupu oma valdustes (või selleks ettenähtud kohas) - teavitab tolli oma kavatsusest kaupade vabasse ringlusse laskmise kohta ja sisestab kaupadega seotud andmed oma raamatupidamisarvestusse (võimalik ka teatamisvabastus) <p>Toll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - saab (või ei saa) ettevõtjalt teatise - otsustab, kas teha kontrolli või mitte (kui neid on veel võimalik teha) - vabastab kaubad (kui ettevõtja pole seda veel teinud)
3. etapp Lisadeklaratsioon	<p>Ettevõtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - esitab lisadeklaratsiooni (= kõikide perioodi jooksul esitatud lihtsustatud deklaratsioonide kokkuvõte) - maksab tasumisele kuuluvate tollimaksude kogusumma <p>Toll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teeb tollimaksude summa kohta arvestuskande - otsustab, kas järelkontroll teha või mitte 	<p>Ettevõtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - esitab lisadeklaratsiooni (= kõikide perioodi jooksul tehtud arvestuskannete kokkuvõtte) - maksab tasumisele kuuluvate tollimaksude kogusumma <p>Toll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teeb tollimaksude summa kohta arvestuskande - otsustab, kas järelkontrolli teha või mitte
4. etapp Järeldudit	<p>Ettevõtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - annab dokumendid tolli käsutusse <p>Toll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - otsustab, kas järeldudit teha või mitte 	<p>Ettevõtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - annab dokumendid tolli käsutusse <p>Toll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - otsustab, kas järeldudit teha või mitte

EUROOPA KONTROLLIKOJA MUDEL LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KONTROLLIMISEKS

1) KONTROLLIKRITEERIUMID ENNE ETTEVÖTJALE LOA VÄLJASTAMIST

- a) Tuleb kontrollida, kas ettevõtja on esitanud asjakohased andmed tolli nõuetest kinnipidamise kohta, kas tal on nõuetele vastav ja usaldusväärne äridokumentide haldamise (IT) süsteem, kas tema rahaline maksevõime on tõestatud ning kas on võimalik kontrollida impordikeeldusid ja -piiranguid reguleerivate sätete järgimist.
- b) Tuleb kontrollida ettevõtja halduskorraldust ja sisekontrolle; nimetatud auditikäik peaks hõlmama ettevõtja valduste külastamist.
- c) Auditi käigus tuleb kindlaks määrata ettevõtja äritegevust ohustavad tegurid, neid hinnata ning käsitleda asjaomaste kontrollimeetmete raames; iga ettevõtja kohta tuleks koostada kontrollimisplaani/ soovitus, mis käsitleks ülejäänud ohutegureid.
- d) Auditi tulemuste kohta tuleb koostada aruanne.
- e) Loa väljastamisprotsessi käigus tuleb ettevõtjaid asjakohaselt nõustada ning teavitada neid kohustustest ja äritegevust mõjutavatest tolliriskidest.
- f) Luba peab olema ametlik ja selgesõnaline tolli ja ettevõtja vaheline kirjalik kohustus, mis määrab kindlaks nendevahelise koostöö ning kummagi osapoole õigused ja kohustused, sh ettevõtja kohustus teavitada tolli kõikidest oma äritegevuse ja organisatsiooniga seotud muudatustest ning määrata esindaja tolliküsimustes.

2) KONTROLLIKRITEERIUMID¹ LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE KÄSITLEMISEL, ST LIHTSUSTATUD DEKLARATSIOONIDE/ ARVESTUSKANNETE JA LISADEKLARATSIOONIDE PUHUL

- a) Enne kaupade vabastamist tuleb läbi viia minimaalne arv riskipõhiseid füüsilisi ja dokumendikontrolle, mis võimaldaks arvesse võtta määramatustegurit, avastada eeskirjade vastaselt toimunud import ja traditsiooniliste omavahendite vähemakseid.
- b) Lisadeklaratsioonide sisulised dokumendikontrollid tuleb samal otstarbel läbi viia.
- c) Ettevõtja raamatupidamisarvestuses tuleb teha lisadeklaratsioonide ja lihtsustatud deklaratsioonide/ arvestuskannete vaheline automatiseeritud vastavusse viimine, mis tagab lisadeklaratsioonide täielikkuse.
- d) Füüsiliste ja dokumendikontrollide aluseks on riskianalüüs, milles kasutatakse automatiseeritud andmetöötluse meetodit, mis hõlmab ka juhuvalikut.
- e) Selliste kontrollide tulemused tuleb nõuetekohaselt talletada ja riskijuhtimissüsteemi tagasi sisestada; tolli poolt regulaarselt tehtav tulemuslikkuse mõõtmine peab tagama riskiprofiilide jätkuva mõjususe ja kaasajastatuse.

¹ Kaupade vabastamisele eelnevate ja lisadeklaratsioonide kontrollide minimaalne arv peaks sõltuma kõnealuse impordiga seotud riskide suurusastmest. Madala riskiga impordiga tegelevate ettevõtjate suhtes tuleks siiski arvestada määramatustegurit ja korraldada juhuslikke kontrolle.

3) LIHTSUSTATUD TOLLIPROTSEDUURIDE PUHUL TEHTAVATE JÄRELAUDITITE KRITERIUMID²

- a) Tuleb läbi viia korrapärased ja planeeritud järelauditid, mis põhinevad usaldusväärsel ja standardiseeritud auditimetoodikal, milles võetakse arvesse ettevõtja äririske ja aegumisriske, millest osa valitakse juhuslikult.
- b) Auditid peaksid käsitlema tehinguid või konkreetseid teemasid (nt tolliväärtuse määramine), IT-süsteeme sisaldavaid süsteeme või hindama, kas ettevõtja suudab püsivalt täita lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamise tingimusi.
- c) Auditileidude kohta tuleb koostada aruanne ning nende kohta tuleb süstemaatiliselt järelkontrolli teha; auditi tulemused tuleb riskijuhtimissüsteemi tagasi sisestada.
- d) Kvaliteedi tagamise meetmed (nt tulemuslikkuse või nõuete järgimise hindamine) tuleb kasutusele võtta ja ettevõtja enesehindamist tuleb edendada.

² Tollimaksude aegumise riski nõuetekohaseks käsitlemiseks tuleb tehingutega seotud järelauditeid korraldada vähemalt kord kolme aasta jooksul. Igas järelauditis kontrollitavate tehingute arv peaks sõltuma tehinguga seotud riskidest. Süsteemiauditi või auditi, mille käigus kontrollitakse, kas ettevõtja suudab püsivalt täita lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamise tingimusi, võib läbi viia pikemate perioodide tagant, kuid see on kohustuslik süsteemimuudatuste (IT, muu) puhul.

ÜLEVAADE ÜHEKSA AUDITEERITUD LIIKMESRIIGI KOHTA TEHTUD TÄHELEPANEKUTEST

Kontrollimudeli standardid	BE	FR	IE	IT	HU	NL	SI	SE	UK
<i>Kontrollitud ettevõtjate arv</i>	17	20	7	20	16	18	17	22	20

Enne loa väljastamist tehtavad kontrollid

Kas ettevõtja valdustes viidi läbi audit, koostati selle kohta aruanne ja tehti nimetatud aruanne kättesaadavaks?	■	■	E/K	■	■	■	■	■	■
Kas hinnati ettevõtja halduskorraldust ja sisekontrolle?	■	■	E/K	■	■	■	■	■	■
Kas kontrolliti raamatupidamis- ja IT-süsteeme?	■	■	E/K	■	■	■	■	■	■
Kas kontrolliti CCIP artikli 261 lõikes 2 ja 264 lõikes 2 sätestatud õiguslike nõudeid (nt tõsiste rikkumiste puudumine)?	■	■	E/K	■	■	■	■	■	■
Kas kontrolliti ettevõtja maksejõulisust?	■	■	E/K	■	■	■	■	■	■
Kas viidi läbi ettevõtja riskihindamine?	■	■	E/K	■	■	■	■	■	■
Kas riskihindamise/ auditi tulemusel koostati kontrollimisega seotud soovitus (kontrollimiskava)?	■	■	E/K	■	■	■	■	■	■
Kas loa andmise protsess sisaldas kindluse tagamise elemente (nt kooolitus, teave, koordinaatorid)?	■	■	E/K	■	■	■	■	■	■

Menetlemise ajal rakendatavad kontrollid – vabastamisele eelnevad kontrollid

Kas kohapeal toimuva tollivormistuse lihtsustamiskorra (teatamisest loobumine) lubamine toimus vastavalt õigusaktidele?	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kas enne kaupade vabastamist tehti omavahendite/ ühise kaubanduspoliitikaga seoses minimaalne arv kontrolle?	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kas rakendati asjaomaseid omavahendite/ ühise kaubanduspoliitikaga seotud automatiseeritud riskiprofile?	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kas riskijuhtimine sisaldas automatiseeritud juhuslikkuse elementi?	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kas riskidega seotud küsimuste (riskiprofilide tulemuslikkuse hindamine, tagasi sisestamine) puhul tehti järelkontroll?	■	■	■	■	■	■	■	■	■

NB: ■ rahuldav; ■ osaliselt rahuldav; ■ mitterahuldav; E/K: Ei kohaldata.

Kontrollimudeli standardid	BE	FR	IE	IT	HU	NL	SI	SE	UK
Kontrollitud ettevõtjate arv	17	20	7	20	16	18	17	22	20

Menetlemise ajal rakendatavad kontrollid – lisadeklaratsioonide kontrollid

Kas lisadeklaratsioone käsitletakse tavaliselt arvutipõhiselt?									
Kas tegelikkuses tehti minimaalne arv sisulisi dokumendi- kontrolle?									
Kas rakendati asjaomaseid omavahendite/ ühise kaubandus- poliitikaga seotud automatiseeritud riskiprofile?									
Kas riskijuhtimine sisaldas automatiseeritud juhuslikkuse elementi?									
Kas lisakannete ja lihtsustatud kannete vahel toimus auto- matiseeritud vastavusse viimine?	E/K			E/K	E/K				
Kas lisakannete ja lihtsustatud kannete vahel tehti süste- maatilisel käsitsi vastavusse viimist?		E/K					E/K		
Kas riskidega seotud küsimuste (riskiprofilide tulemuslikku- se hindamine, andmete tagasi sisestamine) puhul tehti järelkontroll?									

Järelaudid

Kas järelaudid põhinevad usaldusväärsel auditimetoodikal (auditivahendid, ühtlustatud lähenemisviis)?									
Kas nimetatud auditid hõlmavad süsteeme, sh IT-süsteeme?									
Kas nimetatud auditite käigus kontrollitakse ka lubade andmise tingimuste jätkuvat täitmist?									
Kas nimetatud auditid sisaldavad ka tehingute substantiiv- set testimist (sh raamatupidamisaruanded)?									
Kas auditite läbiviimise sagedus on aegumisrisi arvesse võtmiseks piisav?									
% ettevõtjaid, keda ei auditeeritud piisava sagedusega, vältimaks aegumist.	71	70	57	15	6	39	18	91	90
Kas auditiaruannete puhul on tehtud järelkontroll (juhtimise kontroll, andmete tagasi sisestamine)?									

NB: ■ rahuldav; ■ osaliselt rahuldav; ■ mitterahuldav; E/K: Ei kohaldata.

ÜLEVADE VALIMIS SISALDUVATEST VIGADEST

	BE	FR	IE	IT	HU	NL	SI	SE	UK
2008. aasta rahaline valim									
Kontrollitud tehingute arv	31	32	20	30	33	30	30	31	30
Märget „issued retrospectively“ (eesti k. „väljastatud tagasiulatuvalt“) ei olnud lisatud dokumentidele, mis seda vajasisid	3	2	0	0	0	2	0	0	0
Otsevedu ei täheldatud	1	1	0	1	0	0	0	3	1
Dokument (dokumendid) esitamata	0	0	8	0	1	0	0	0	0
Muu sisuline viga	1	1	0	0	1	0	0	3	1
Vigade koguarv:	5	4	8	1	2	2	0	6	2
2008. aasta rahalise valimi vead kokku (%)	16	13	40	3	6	7	0	19	7
Oluliste dokumentide puudumisest tingitud vead (%)	3	3	40	3	3	0	0	10	3

2008. aasta mitterahaline valim

Kontrollitud tehingute arv	60	57	6	62	32	61	30	58	60
Mahaarvamist ei tehtud kohe pärast summeerimise tähtaja lõppu/ toll ei kinnitanud seda	9	13	0	10	2	0	0	0	0
Dokument (dokumendid) esitamata	23	6	6	0	0	18	0	5	0
Muu sisuline viga	12	7	0	1	0	1	2	2	6
Vigade koguarv:	44	26	6	11	2	19	2	7	6
2008. aasta mitterahalise valimi vead kokku (%)	73	46	100	18	6	31	7	12	10
Oluliste dokumentide puudumisest tingitud vead (%)	38	11	100	0	0	30	0	9	0

NB: Liikmesriikidel paluti puuduvad dokumendid saata koos oma vastusega kontrollikoja esialgseid auditileide sisaldavale kirjale. Kui nõutavaid dokumente ei esitatud, loeti see veaks.

	BE	FR	IE	IT	HU	NL	SI	SE	UK
2006. aasta rahaline valim									
Kontrollitud tehingute arv	34	33	24	33	29	30	30	31	30
Märget „issued retrospectively“ (eesti k „väljastatud tagasiulatuvalt“) ei olnud lisatud dokumentidele, mis seda vajasisid	1	0	0	0	0	1	0	1	0
Otsevedu ei täheldatud	4	8	0	0	0	0	0	8	2
Dokument (dokumendid) esitamata	1	0	7	0	0	0	0	0	3
Muu sisuline viga	4	3	0	0	0	3	0	2	1
Vigade koguarv:	10	11	7	0	0	4	0	11	6
2006. aasta rahalise valimi vead kokku (%)	29	33	29	0	0	13	0	35	20
Oluliste dokumentide puudumisest tingitud vead (%)	15	24	29	0	0	0	0	26	17

NB: Liikmesriikidel paluti puuduvad dokumendid saata koos oma vastusega kontrollikoja esialgseid auditileide sisaldavale kirjale. Kui nõutavaid dokumente ei esitatud, loeti see veaks.

KOMISJONI VASTUSED

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

II.

Volitatud ettevõtja¹ peab täitma väga ranged vastavuskriteeriumid ning seejärel on tal lihtsam juurdepääs lihtsustatud tolliprotseduuridele. Kui volitatud ettevõtja taotleb luba kasutada lihtsustatud tolliprotseduure, kontrollib toll lisanõuete täitmist, kuid ei kontrolli uuesti nende kriteeriumite täitmist, mida kontrolliti volitatud ettevõtja staatuse andmisel. Volitatud ettevõtja audit ja loa andmise protsess on väga põhjalik; pärast loa andmist jätkab toll volitatud ettevõtja põhjalikku jälgimist.

Komisjoni eesmärk on olnud parandada ja ühtlustada Euroopa tasandil lihtsustatud tolliprotseduuride alaseid õigusnorme kauba vabastamiseks ettevõtja usaldusvärsuse alusel, enne kauba vabastamist läbiviidavate vormistuseelsete kontrollide vähendamiseks ning nende asendamiseks tõhusamate järelaudititega.

IV. Teine taane

Ühenduse riskijuhtimise raamistiku kohaselt peavad liikmesriigid vahetama ja andma elektrooniliselt riskialast teavet, sealhulgas traditsiooniliste omavahendite ja ühenduse kaubanduspoliitikaga seotud riskide kohta, vastavalt tolliseadustiku rakendussätete artikli 4g lõikele 2.

IV. Kolmas taane

Ühenduse tolliseadustiku artikli 13 lõike 2 kohaselt peab toll kasutama riskianalüüsi puhul automatiseeritud andmetöötluse meetodit. Keskkonnas, kus dokumente esitatakse paber kandjal, on automatiseeritud riskianalüüsi raske tõhusalt kohaldada. Olenemata sellest esitatakse juba praegu suur osa tollideklaratsioonide elektrooniliselt.

¹ Volitatud ettevõtja staatuse kehtestati juba seoses julgeolekuga tolliseadustikku tehtud muudatusega (määrus (EÜ) nr 648/2005) ning seda staatust rakendati täielikult alates 1. jaanuarist 2008.

KOMISJONI VASTUSED

IV. Neljas taane

Komisjon on lihtsustatud tolliprotseduuridega seotud aspekte uurinud ka enne 2008. aastat, näiteks 2004. aasta elektrooniliste tollideklaratsioonide kontrolli, 2005. aasta tolliladustamise kontrolli ning 2006. aasta transiidikontrolli käigus. Lisaks on komisjon uurinud lihtsustatud tolliprotseduuridega seotud kontrolliaspekte tollikontrollistrateegia 2009. aasta kontrolli raames.

IV. Viies taane

Komisjon vaatab tollikontrolli juhendi läbi eesmärgiga kaaluda järelauditeid käsitlevate ühtsete standardite täiustamist ning arutab standardite küsimust tolliseadustiku komitees.

V. Esimene taane

Komisjon loodab, et kohustuslike auditite kehtestamisega paraneb auditite ja dokumentide kvaliteet.

V. Kolmas taane

Komisjon on oma kontrollide raames leidnud, et teatamisvabastust kasutatakse mitmes liikmesriigis ülemäära. Komisjon on palunud neil liikmesriikidel oma protseduure muuta ning jälgib, milliseid meetmeid need liikmesriigid võtavad.

Komisjon tõstatab kohaliku tolliprotseduuri raames teatamisvabastuse ülemäärase kasutamise küsimuse liikmesriikides korraldatavatel koolitustel ning suunistes.

V. Neljas taane

ELi õigusaktides ei sätestata, kuidas liikmesriigid peaksid korraldama oma tollikontrollitegevust lihtsustatud tolliprotseduuride puhul. See tähendab, et liikmesriigid vastutavad sellise tõhusa tollikontrolliraamistiku kehtestamise eest, mis hõlmaks mõjusaid riskipõhiseid järelauditeid. Komisjon on traditsiooniliste omavahendite kontrollimisel samuti täheldanud puudusi mõne liikmesriigi järelaudite sageduses ja kvaliteedis ning on palunud neil liikmesriikidel võtta parandusmeetmeid ning jälgib nende tegevust. Komisjon jätkab oma tulevaste traditsiooniliste omavahendite kontrollide käigus tollikontrolli aspektide kontrollimist. Mitu liikmesriiki vaatavad praegu oma kontrollimenetlusi läbi eesmärgiga neid parandada ja kohandada keskkonnale, kus lihtsustatud tolliprotseduure kasutatakse üha enam. Komisjon on välja andnud tollikontrolli juhendi ning soovitanud liikmesriikidel seda kasutada. Lihtsustatud tolliprotseduuri alase koolituse ja järelevalve käigus keskendutakse lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamise loa andmise kontrollistrateegiale.

VII. Esimene taane

Komisjon võtab tolliprotseduuride edasise lihtsustamise puhul arvesse kontrollikoja tähelepanekuid.

KOMISJONI VASTUSED

VII. Teine taane

Liikmesriike innustatakse praegu nende territooriumil läbiviidavatel lihtsustatud tolliprotseduure ja nende protseduuride kasutamise ühtset luba käsitlevatel koolitustel kohe rakendama hiljuti välja töötatud õiguslikku raamistikku ja suuniseid. Austrias, Portugalis ja Iirimaa on toimunud lihtsustatud tolliprotseduuride alased koolitused ning järgmised koolitused peaksid käesoleval aastal toimuma Poolas, Rootsis, Sloveenias, Prantsusmaal ja Madalmaades.

Lihtsustatud tolliprotseduuride järelevalve on lisatud 2010. aasta järelevalveprogrammi. Komisjoni talitused valmistavad ette järelevalve alustamist.

VII. Kolmas taane

Komisjon vaatab tollikontrolli juhendi läbi, et kaaluda järelauditeid käsitlevate ühtsete standardite täiustamist, ning arutab standardite küsimust tolliseadustiku komitees.

VII. Neljas taane

Komisjon algatab tolliseadustiku komitees arutelud liikmesriikidega, et töötada välja riskiprofiilid traditsiooniliste omavahendite ja ühenduse kaubanduspoliitika jaoks. Lihtsustamistavad vaadatakse läbi lihtsustatud tolliprotseduuride järelevalve käigus.

VII. Viies taane

Komisjon on määrusega (EÜ) nr 1192/2008 juba võtnud kontrollikoja nõutud meetmed. Ettevalmistamisel on täiendavad meetmed.

VII. Kuues taane

Komisjon palub liikmesriikidel teavitada ettevõtjaid paremini nende ülesannetest ja kohustustest. Lihtsustatud tolliprotseduuride käsitlevad koolitused on mõeldud nii tolliametnikele kui ka ettevõtjatele. Mõni liikmesriik kutsub ettevõtjaid kõnealustele koolitustele, teised korraldavad ettevõtjatele eraldi koolitusi.

SISSEJUHATUS

2.

Muutuvatest tehnilistest, majanduslikest ja poliitilistest tingimustest tuleneva pideva kohandamise tulemusel võeti vastu tolliseadustiku muudetud rakendussätteid, mida hakatakse kohaldama 2013. aastal.

TÄHELEPANEKUD

26.

Komisjon leiab, et lihtsustatud tolliprotseduuride ja kontrollide nõuetekohase kohaldamise üle järelevalve teostamise suunised² aitavad tavaliselt ühtlustada ning suuniseid ajakohastatakse korrapäraselt (praegu koostatakse viiendat versiooni).

26. Esimene taane

Seda punkti käsitletakse suuniste järgmises versioonis. Praeguste suuniste V lisas juba kirjeldatakse võimalikke riskinäitajaid, mida tuleb kontrollida eelkontrolli käigus, ning samuti võetavaid meetmeid.

² TAXUD/1284/2005.

KOMISJONI VASTUSED

26. Teine taane

Õigusaktides ei nähta ette läbiviidavate kontrollide konkreetset arvu. Enne kauba vabastamist tuleks riskianalüüsi alusel teostada siiski miinimumarv kontrolle, mis hõlmaksid juhuvalikut, ning komisjon on kontrollide käigus nõudnud, et liikmesriigid, kes selliseid kontrolle veel ei teosta, seda teeksid.

26. Kolmas taane

Vastavuskontroll on siseriiklike süsteemide osa. Komisjon nõustub, et vastavuskontroll tuleks teostada struktureeritult ja automatiseeritult, ning julgustab liikmesriike seda tegema.

28.

Komisjon aitab kaasa ka traditsiooniliste omavahendite ja ühise kaubanduspoliitikaga seotud riskialase teabe vahetamisele, pakkudes ühenduse elektroonilist riskihaldussüsteemi, kus kasutatakse riskiteabevorme, ning tagab seeläbi, et ühenduse asjaomased riskijuhtimiskeskused ja tollikontrollipunktid saavad asjakohast teavet vahetada kiiresti ja mõjusalt.

29.

Ühtlustatud lähenemisviisi on võimalik kohaldada riskijuhtimise suhtes ka sellises keskkonnas, kus dokumente esitatakse paberkandjal. Vastab siiski tõe, et automatiseeritud riskianalüüs on mõjusam kui käsitsi teostatud analüüs.

30.

Komisjon on oma kontrollide käigus teinud mitme liikmesriigi puhul samalaadseid tähelepanekuid ning palunud neil liikmesriikidel muuta oma protseduure. Komisjon jälgib nende liikmesriikide võetud meetmeid.

Kohapeal toimuva tollivormistuse käigus teatamisvabastuse kasutamist käsitletakse koolituste ja järelevalve raames. Soovitatakse kasutada põhjalikku standardiseeritud kontrollistrateegiat.

31.

Suuniseid parandab praegu lihtsustatud tolliprotseduuride ja nende protseduuride kasutamise ühtse loa projektirühm, ning nii sellele kui ka teistele kontrollikoja tähelepanekutes nimetatud küsimustele pööratakse eriti suurt tähelepanu.

33.

Tollikontrolli juhendi täiustamist alustatakse 2010. aastal.

35.

Mitmesuguste lihtsustatud tolliprotseduuride üha suurema kasutamise, traditsiooniliste omavahendite varasematest kontrollidest tulenevate komisjoni leidude ning kontrollikoja tähelepanekute tulemusel otsustas komisjon valida lihtsustatud tolliprotseduurid 2008. aasta kontrollide eriteemaks.

KOMISJONI VASTUSED

36.

Enne seda, kui lihtsustatud tolliprotseduurid valiti 2008. aasta kontrollide eriteemaks, uuris oma kontrollide käigus lihtsustatud tolliprotseduuride toimimise aspekte ka eelarve peadirektooraat. Viimastel aastatel on komisjon uurinud lihtsustatud tolliprotseduuride toimimisega seotud aspekte 2004. aasta elektrooniliste tollideklaratsioonide kontrolli, 2005. aasta tolliladustamise kontrolli ning 2006. aasta transiidikontrolli käigus. B-kontode pideval läbivaatamisel uurib komisjon ka nende protseduuridega seotud aspekte, kui kõnealused protseduurid on seotud läbivaadatavate toimikutega. Lisaks on komisjon uurinud lihtsustatud tolliprotseduuridega seotud aspekte tollikontrollistrateegia 2009. aasta kontrolli raames.

38.

Liikmesriigid peavad vastavalt tolliseadustiku rakendussätete artikli 4g lõikele 2 ühenduse riskijuhtimise raamistikus vahetama ja andma riskiga seotud teavet, sealhulgas traditsiooniliste omavahendite ja ühenduse kaubanduspoliitikaga seotud riskide kohta. Komisjon aitab sellele protsessile kaasa, pakkudes elektroonilist ühenduse riskijuhtimissüsteemi, eesmärgiga tagada, et ühenduse asjakohased riskijuhtimiskeskused ja tollikontrollipunktid saavad asjakohast teavet vahetada kiiresti ja mõjusalt. Viimase kolme aasta jooksul on liikmesriigid vahetanud 6330 riskiteabevormi tolli pädevusse kuuluvate riskide osas ning 844 neist olid seotud traditsiooniliste omavahenditega. Lisaks on komisjon viimase kolme aasta jooksul väljastanud 64 riskiteabevormi tolli pädevusse kuuluvate riskide osas ning kümme neist olid seotud traditsiooniliste omavahendite ja kaubanduspoliitika riskidega.

Viis aastat tagasi otsustas komisjon välja töötada lihtsustatud tolliprotseduuride ühtlustatud õigusraamistiku ning see sai teoks tolliseadustiku rakendussätteid muutva määruse (EÜ) nr 1192/2008 avaldamisega.

Sellest alates on komisjon mitmes liikmesriigis arendanud lihtsustatud tolliprotseduuride ja nende protseduuride kasutamise ühtse loa alast koolitust ja järelvalvet.

Koolituste raames pööratakse erilist tähelepanu kontrollikoja aruandes nimeetatud nõrkadele külgedele.

40.

Kontrollikoja tähelepanekud põhinevad kontrollikoja kontrollimudeli standardil, mis peegeldab parimaid tavasid.

42.

Liikmesriikidel puudub seaduslik kohustus järgida tolliprotseduuride kasutamise loa andmisele eelneva kontrolli puhul mis tahes konkreetset mudelit. Komisjon peab siiski kontrollikoja kasutatud mudelit kasulikuks.

43.

Kontrollikoja poolt läbi vaadatud load olid väljastatud enne 1. jaanuari 2009. Kuni 1. jaanuarini 2009 puudus seaduslik nõue kontrollida ettevõtjat enne lihtsustatud tolliprotseduuride kasutamise loa andmist. Mitu liikmesriiki toimis siiski nõnda ka enne seda kuupäeva. Samuti puudus seaduslik kohustus koostada kontrolliplaan või riskihinnang, kuigi seda tehes oleks järgitud parimaid tavasid.

KOMISJONI VASTUSED

45.

Õigusaktides ei nähta ette läbiviidavate kontrollide konkreetset arvu. Enne kauba vabastamist tuleks riskianalüüsi alusel teostada siiski miinimumarv kontrolle, mis hõlmaksid juhuvalikut, ning komisjon on kontrollide käigus nõudnud, et liikmesriigid, kes ei teosta veel piisavalt kontrolle või ei tee seda nõutaval viisil, võtaksid parandusmeetmeid.

47.

Ka komisjon täheldas oma 2008. ja 2009. aasta kontrollide käigus samalaadset täiendava lihtsustamise (teatamisvabastuse) kasutamist mitmes liikmesriigis. Ta juhtis liikmesriikide tähelepanu asjaolule, et seda võimalust tuleks kasutada erandliku meetmena ning palus neil oma protseduure vastavalt muuta.

48.

Komisjon avastas samalaadse olukorra oma kontrollide käigus ning jätkab selle küsimuse arutamist asjaomaste liikmesriikidega.

50.

Tollikontrollis on riskianalüüsi kasutamine kohustuslik alates 1. jaanuarist 2007. Nõue viia tollikontrolli raames läbi automatiseeritud riskianalüüs hakkas kehtima 26. detsembril 2007, mil jõustusid määrused (EÜ) nr 648/2005 ja (EÜ) nr 1875/2006. Lihtsustatud tolliprotseduuride automatiseerimise nõue hakkab kehtima 1. jaanuaril 2011. Nende tegurite koostõju selgitab, miks kõik liikmesriigid ei ole kehtestanud lihtsustatud tolliprotseduuride puhul automatiseeritud riskiprofiile, kuid nad töötavad selle eesmärgi saavutamise nimel. Komisjon on oma kontrollide käigus julgustanud siseriiklikke asutusi kiirendama lihtsustatud tolliprotseduuride automatiseerimist neis liikmesriikides, kus siiani kasutatakse veel paberipõhiseid süsteeme.

51.

Belgia ametiasutused on teavitanud komisjoni, et alates 1. oktoobrist 2009 võeti kasutusele kontrollide tulemusi käsitlev uus tagasisidesüsteem. Komisjon uurib selle süsteemi toimimist oma tulevaste kontrollide käigus ning teeb kindlaks, kas kontrollikoja leitud puudusi on püütud kõrvaldada.

54.

Komisjon nõustub, et riskianalüüsi alusel tuleks läbi vaadata lisadeklaratsioonide lisatud dokumendid. Komisjon on oma kontrollide käigus juhtinud liikmesriikide tähelepanu vajadusele viia läbi piisavad dokumendikontrollid ning jälgib liikmesriikides selliste kontrollide parandamiseks võetud meetmeid.

55.

Komisjon nõustub, et tuleks läbi viia lihtsustatud toimingute ja lisadeklaratsioonide vastavuskontroll. Lihtsustatud tolliprotseduuride automatiseerimine hõlbustab seda protsessi.

Lihtsustatud toimingute ja lisadeklaratsioonide vastavuskontroll on asjakohane teema lihtsustatud tolliprotseduuride alastel koolitustel ning seda käsitletakse 2010. aasta septembris algava järelevalve raames.

KOMISJONI VASTUSED

56.

Lihtsustatud tolliprotseduuride automatiseerimine on kohustuslik alates 1. jaanuarist 2011.

58.

Komisjon leidis, et mõnes liikmesriigis kasutatakse suuniseid, mis on tollikontrolli juhendist põhjalikumad, ning teistes liikmesriikides on mõned juhendi elemendid võetud üle siseriiklikesse kontrollisuunistesse.

Koolitustel rõhutatakse juhendi ühtse kasutamise vajadust. Lihtsustatud tolliprotseduure ja nende protseduuride kasutamise ühtset luba käsitleva juhendi uues versioonis soovitatakse selgesõnaliselt kasutada tollikontrolli juhendit. Lihtsustatud tolliprotseduuride ja nende protseduuride kasutamise ühtse loa alane e-õppevahend töötati välja 2008. aastal ja tehti kättesaadavaks 2009. aasta jaanuaris ning selles pööratakse asjakohast tähelepanu kontrollistrateegiale. Õppevahend on kättesaadav viies keeles ning kümme täiendavat keeleversiooni on koostamisel koostöös asjaomaste liikmesriikidega.

60.

Komisjon on uurinud tollivormistuse järgsete kontrollide sagedust oma 2008. aasta lihtsustatud tolliprotseduuride kontrolli ja 2009. aasta tollikontrollistrateegia kontrolli raames ning jätkab tollivormistuse järgsete auditite sageduse kontrollimist oma tulevaste kontrollide käigus. Lisaks leidis komisjon viimastel aastatel läbiviidud kontrollide raames, et järelauditeid ei tehtud paljudes liikmesriikides piisavalt sageli. Komisjon palus liikmesriikidel, kus see puudus tuvastati, suurendada selliste auditite tegemise sagedust. Ühendkuningriigi puhul on komisjon täheldanud lihtsustatud tolliprotseduure kasutavaid ettevõtjaid käsitlevate auditite teatavat paranemist alates tollikauba lihtsustatud protseduuri alase siseriikliku projekti käivitamisest.

61.

Ka komisjon on juhtinud tähelepanu tollivormistuse järgsete kontrollidega seotud puudustele liikmesriikides. Paljudes liikmesriikides on tollikontroll ja -protseduurid läbimas üleminekuperioodi, sest siseriiklikud asutused sõnastavad oma strateegiat ümber ja muudavad oma kontrole, eesmärgiga tulla toime ajakohastatud tolliseadustikuga kehtestatud uutest protseduuridest ja nõuetest tulevate väljakutsetega.

62.

ELi õigusaktides ei sätestata, kuidas liikmesriigid peaksid korraldama oma tollikontrollitegevust lihtsustatud tolliprotseduuride puhul. See tähendab, et liikmesriigid vastutavad sellise tõhusa tollikontrolliraamistiku kehtestamise eest, mis hõlmaks mõjusaid riskipõhiseid järelauditeid. Komisjon on oma traditsiooniliste omavahendite kontrollimisel täheldanud puudusi mõne liikmesriigi järeauditite sageduses ja kvaliteedis ning on palunud neil liikmesriikidel võtta parandusmeetmeid ning jälgib nende tegevust. Komisjon jätkab oma tulevaste traditsiooniliste omavahendite kontrollide käigus tollikontrolli aspektide kontrollimist. Mitu liikmesriiki vaatab praegu oma kontrollimenetlusi läbi eesmärgiga neid parandada ja kohandada keskkonnale, kus lihtsustatud protseduuri kasutatakse üha enam.

Lisaks käsitletakse nii lihtsustatud tolliprotseduure ja nende protseduuride kasutamise ühtset luba käsitlevates läbi-vaadatud suunistes kui ka lihtsustatud tolliprotseduuri alase koolituse ja järelevalve käigus põhjalikult vajadust sellise kontrollistrateegia järele, kus kõik riskid oleksid määratletud ning mis sisaldaks selgesõnaliselt soovitusi vastavuskontrollide ja nende sageduse kohta.

KOMISJONI VASTUSED

66.

Komisjon jälgib asjaomaste liikmesriikide tegevust kõikide kontrollikoja täheldatud juhtumite puhul. Nende juhtumite finantsmõju, mis väljendub neist tulenevas võimalikus kahjus, saab kindlaks määrata alles pärast järelmeetmete lõppu.

67.

Komisjon tegeleb vajalike dokumentide puudumise küsimusega Rootsis ja Iirimaa. Iirimaa ametiasutused on tagasi nõudnud asjaomase traditsiooniliste omavahendite summa ning nad kontrollivad probleemi kordumise vältimiseks põhjalikult asjaomaste dokumentide olemasolu. Komisjon nõudis, et Iirimaa ametiasutused koostaksid kontrollikoja leitud puuduste kõrvaldamiseks võetavate parandusmeetmete tegevuskava, ning Iirimaa ametiasutused esitasid selle kava koopia. Komisjon jälgib nimetatud tegevuskava täitmist.

69.

Ühendkuningriigil palutakse kehtestada meetmed eesmärgiga tagada, et litsentsid registreeritakse kauba vabastamise ajal.

70.

Asjaomastel liikmesriikidel palutakse tagada, et litsentsid registreeritakse kauba vabastamise ajal.

71.

Komisjon palub liikmesriikidel võtta parandusmeetmed.

72.

Komisjon algatab käesoleval aastal tolliseadustiku komitees arutelud liikmesriikidega, eesmärgiga töötada välja asjakohased riskiprofiilid.

74.

Komisjon vaatab kontrollikoja osutatud juhtumid läbi, et määrata kindlaks, kas asjaomased liikmesriigid on kantud kahju eest rahaliselt vastutavad. Komisjon ei saa selles etapis kindlaks määrata laekumata jäänud tollimaksu lõpliku suurust ning liikmesriikide rahalise vastutuse saab kindlaks määrata alles pärast iga konkreetse juhtumi käsitlemise lõpetamist.

75.

Komisjoni talitused vaatavad läbi juhtumid, kus nõutavaid dokumente ei esitatud, et näha, milliseid meetmeid liikmesriigid on võtnud.

Lihtsustatud tolliprotseduuride uutes eeskirjades on täpsustatud nende eiramise korral võetavad meetmed (loa peatamine või tühistamine raske ja korduva rikkumise puhul).

KOMISJONI VASTUSED

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

78.

Liikmesriikide ülesanne on kehtestada kontrolliraamistik, mis tagab piisaval määral traditsiooniliste omavahendite kogumise, ja seda rakendada. Seda tehes peavad nad riskianalüüsi alusel kavandama piisaval tasemel kontrolle ning teostama neid piisava sagedusega, et tagada traditsiooniliste omavahendite nõuetekohane laekumine. Kontrollide rakendamisel peavad liikmesriigid võtma arvesse kolmeaastast aegumistähtaega. Komisjon vaatab oma kontrollide käigus need kontrollid läbi ning soovib puuduste leidmise korral liikmesriigil võtta asjakohased meetmed puuduste kõrvaldamiseks. Komisjon käsitleb kontrollikoja tähelepanekuid koos asjaomaste liikmesriikidega ning kinnitab, et puuduste kõrvaldamiseks võetakse rahuldavad parandusmeetmed.

2010. aasta septembris algava lihtsustatud tolliprotseduuride järelevalve jooksul on võimalik hinnata kehtivaid kontrollimeetmeid ning nende mõju nõuete järgimisele. Esitatakse soovitused parimate tavade kohta.

79.

Eli õigusaktides ei sätestata, kuidas liikmesriigid peaksid oma tollikontrollitegevust korraldama. See tähendab, et liikmesriigid vastutavad sellise tõhusa tollikontrolliraamistiku kehtestamise eest, mis hõlmaks mõjusaid riskipõhiseid järeldusteid. Komisjon on oma traditsiooniliste omavahendite kontrollimisel samuti täheldanud puudusi mõne liikmesriigi järelduste kvaliteedis ja sageduses ning on palunud neil liikmesriikidel võtta parandusmeetmeid. Komisjon jälgib liikmesriikide võetavaid meetmeid. Komisjon jätkab oma tulevaste traditsiooniliste omavahendite kontrollide käigus tollikontrolli aspektide kontrollimist. Mitu liikmesriiki vaatab praegu oma kontrollimenetlusi läbi, eesmärgiga neid parandada ja kohendada keskkonnale, kus lihtsustatud protseduuri kasutatakse üha enam.

80.

Uue raamistiku tõhusa toimimise tagamiseks teostab komisjon alates 2010. aasta septembrist järelevalvet.

81.

Riskianalüüsi alases töös tehakse järjepidevalt edusamme.

KOMISJONI VASTUSED

83.

Komisjon on uurinud lihtsustatud tolliprotseduuride aspekte oma kontrollide käigus ka enne 2008. aastat, kui ta valis lihtsustatud tolliprotseduurid oma kontrollide eriteemaks, näiteks 2004. aasta elektrooniliste deklaratsioonide kontrolli, 2005. aasta tolliladustamise kontrolli ja 2006. aasta transiidikontrolli käigus, ning lisaks uurib ta nende protseduuride aspekte selliste toimikute pideva läbi vaatamise käigus, mis käsitlevad B-konto punkte, kui need protseduurid on seotud kõnealuste toimikutega. Lisaks on komisjon uurinud lihtsustatud tolliprotseduuridega seotud aspekte tollikontrollistrateegia 2009. aasta kontrolli raames.

84. Esimene taane

Suuniseid praegu parandatakse ning koostamisel on viies versioon. Kontrollikoja tähelepanekuid võetakse arvesse.

84. Teine taane

Järelevalve algab 2010. aastal.

84. Kolmas taane

Komisjon algatab käesoleval aastal tolliseadustiku komitees arutelud liikmesriikidega, eesmärgiga sellised profiilid välja töötada.

84. Neljas taane

Komisjon vaatab tollikontrolli juhendi läbi, et kaaluda järelauditeid käsitlevate ühtsete standardite täiustamist, ning arutab standardite küsimust tolliseadustiku komitees.

84. Viies taane

Komisjon võtab tolliprotseduuride edasise lihtsustamise puhul arvesse kontrollikoja tähelepanekuid.

86.

2010. aasta septembris algava ning lihtsustatud tolliprotseduuride ja nende protseduuride kasutamise ühtset luba käsitleva järelevalve käigus pööratakse eriti suurt tähelepanu eelkontrollidele.

87.

Liikmesriikide ülesanne on kehtestada kontrolliraamistik, mis tagab piisaval määral traditsiooniliste omavahendite kogumise, ja seda rakendada. Seda tehes peavad nad riskianalüüsi alusel kavandama piisaval tasemel kontrole ning teostama neid piisava sagedusega, et tagada traditsiooniliste omavahendite nõuetekohane laekumine. Komisjon hindab oma kontrollide käigus nende kontrollide sagedust ja kvaliteeti ning soovib puuduste leidmise korral liikmesriigil võtta asjakohased meetmed puuduste kõrvaldamiseks. Komisjon käsitleb kontrollikoja tähelepanekuid koos asjaomaste liikmesriikidega ning teeb kindlaks, kas liikmesriigid võtavad rahuldavad parandusmeetmed.

2010. aasta septembris algava lihtsustatud tolliprotseduuride järelevalve raames on võimalik hinnata kehtivaid kontrollimeetmeid ning nende mõju nõuete järgimisele. Esitatakse soovitusel parimate tavade kohta. Lihtsustatud tolliprotseduuride uutes eeskirjades on täpsustatud nende eiramise korral võetavad meetmed (loa peatamine või tühistamine raske ja korduva rikkumise puhul).

KOMISJONI VASTUSED

87. Esimene taane

Komisjon on kontrollide käigus teinud mitme liikmesriigi puhul samalaadseid tähelepanekuid ning palunud neil liikmesriikidel muuta oma protseduure. Komisjon jälgib kõnealuste liikmesriikide võetud meetmeid.

Teatamisvabastuse kasutamist kohapeal toimuva tollivormistuse raames ja automatiseeritud riskiprofiilide puudumist käsitletakse lihtsustatud tolliprotseduure ja nende protseduuride kasutamise ühtset luba käsitleva koolituse ja järelevalve raames. Parimaid tavaid arutatakse tolliseadustiku komitees ning nende kohta esitatakse soovitusi.

87. Teine taane

Lihtsustatud tolliprotseduuri ja lisadeklaratsioonide vastavuskontrolli käsitletakse lihtsustatud tolliprotseduure ja nende protseduuride kasutamise ühtset luba käsitleva koolituse ja järelevalve jooksul. Parimaid tavaid arutatakse tolliseadustiku komitees ning nende kohta esitatakse soovitusi.

88.

Komisjon leidis oma kontrollide käigus samalaadseid puudusi mõnes liikmesriigis rakendatud protseduurides ja kontrollides ning nõudis, et need liikmesriigid võtaksid asjakohased parandusmeetmed. Ta jälgib nende liikmesriikide võetavaid meetmeid. Komisjon jätkab tollivormistuse järgsete auditite sageduse ja kvaliteedi jälgimist oma tulevaste kontrollide raames. Lisaks kontrollib komisjon kontrollikoja leitud puudustega tegelemist ning jälgib, et võetaks parandusmeetmed.

Komisjon vaatab tollikontrolli juhendi läbi eesmärgiga kaaluda järeleauditeid käsitlevate ühtsete standardite täiustamist ning arutab standardite küsimust tolliseadustiku komitees.

89.

ELi õigusaktides ei nähta ette enne vabastamist läbiviidavate kontrollide konkreetset arvu ega järeleauditite kvaliteedinõudeid ja nende tegemise sagedust.

ELi rahandus- ja kaubanduspoliitika huvide kaitsmiseks vastutavad tõhusa kontrolliraamistiku kehtestamise eest liikmesriigid. See tähendab, et riskianalüüsile tuginedes tuleb läbi viia miinimumarv kontrole, mis hõlmaksid juhuvalikut. Komisjon on kontrollide käigus nõudnud, et sellised liikmesriigid, kes ei teosta juba piisaval arvul kontrole või ei tee seda nõutaval viisil, võtaksid parandusmeetmed.

Kui komisjon leiab järeleauditite kvaliteedis ja sageduses puudusi, soovitab ta võtta liikmesriigil asjakohased meetmed puuduste kõrvaldamiseks. Lisaks käsitleb komisjon kontrollikoja tähelepanekuid koos asjaomaste liikmesriikidega ning teeb kindlaks, et võetaks rahuldavad parandusmeetmed.

90. a)

Komisjon on kontrollide käigus nõudnud, et sellised liikmesriigid, kes ei teosta juba piisavalt kontrole või ei tee seda nõutaval viisil, võtaksid parandusmeetmed.

90. c)

Komisjon käsitleb kontrollikoja leide koos liikmesriikidega ning tagab, et võetaks rahuldavad parandusmeetmed.

KOMISJONI VASTUSED

90. d)

Komisjon on oma kontrollide raames pidevalt jälginud järelauditite sagedust ning puuduste leidmise korral nõudnud, et asjaomane liikmesriik võtaks parandusmeetmed. Lisaks jälgib ta liikmesriikide võetavaid meetmeid.

91. Esimene taane

Komisjon innustab liikmesriike viivitamata rakendama hiljuti välja töötatud, lihtsustatud tolliprotseduure käsitlevat õiguslikku raamistikku. Tollikontrolli juhendi läbivaatamisel võetakse arvesse kontrollikoja kontrollimudelit.

91. Teine taane

Komisjon vaatab kriitiliselt üle liikmesriikide praktika teatamisvabastuste lubamisel. Suunised sisaldavad juba teavet seoses selle praktikaga ning neid suuniseid täiendatakse käesoleval aastal veelgi.

Teatamisvabastuse küsimust käsitletakse järelevalveküsimustikus ja jälgitakse järelevalve käigus.

Kui komisjon on oma kontrollide käigus täheldanud täiendava lihtsustamise ülemäärast kasutamist, on ta palunud neil liikmesriikidel oma protseduurid läbi vaadata ja neid muuta.

91. Kolmas taane

Komisjon julgustab liikmesriike muutma lihtsustatud tolliprotseduurid arvutipõhiseks, sealhulgas kehtestama lubade reaajas registreerimise.

Parandatakse selliste kaupade kontrolli, mille suhtes on lihtsustatud tolliprotseduuride, nende protseduuride kasutamise ühtse loa ja tulevase tsentraalse tollivormistuse kohaselt kehtestatud keelud ja piirangud. Koostatud on dokument (TAXUD C4/0006/2009), milles on esitatud mitmed soovitusel, näiteks ettevõtjate kohustus kasutada näitajaid siseneamise ülddeklaratsiooni või lihtsustatud tollideklaratsiooni esitamisel.

91. Neljas taane

Komisjon kutsub liikmesriike üles tõhustama ettevõtjate koolitamist. Näiteks toimub juba praegu lihtsustatud tolliprotseduuride ja nende protseduuride kasutamise ühtse loa alane koolitus programmi „Toll 2013“ raames (vt vastus VII tähelepaneku teisele ja kuuendale taanale). Mõni liikmesriik kasutab võimalust kutsuda ettevõtjaid nendel koolitustel osalema.

91. Viies taane

Komisjon soodustab tulemuslikkuse mõõtmist ja võrdlusuuringute tegemist liikmesriikide vahel, et tõhustada kontrolli lihtsustatud tolliprotseduuride üle.

Usaldusväärsetele ettevõtjatele pakub ajakohastatud tolliseadustik täiendavaid lihtsustusi (iseseisev hindamine – ajakohastatud tolliseadustiku artikkel 116).

Euroopa Kontrollikoda

Eriaruanne nr 1/2010

Kas impordi lihtsustatud tolliprotseduure kontrollitakse mõjusalt?

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2010 – 59 lk – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9207-680-1

doi:10.2865/63559

Euroopa Liidu väljaannete tellimine

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- raamatukauplustes, esitades pealkirja, väljaandja ja/või ISBNi numbrit;
- võtke otse ühendust meie müügiesindajatega; kontaktandmed leiate veebilehelt <http://bookshop.europa.eu> või saatke faks numbrile +352 2929-42758.

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Komisjoni esindustes ja delegatsioonides;
- kontaktandmed leiate veebilehelt <http://ec.europa.eu> või saatke faks numbrile +352 2929-42758.

IMPORDI LIHSUSTATUD TOLLIPROTSSEDUURID ON ELI TOLLI- NING KAUBANDUSE HÖLBUSTAMISE POLIITIKA PEAMINE ELEMENT. KÄESOLEVAS AUDITIARUANDES ANALÜÜSITAKSE, KAS KAHE KÕIGE TÄHTSAMAT LIHSUSTATUD PROTSSEDUURI – LIHSUSTATUD DEKLARATSIOONIDE KASUTAMISE KORDA JA KOHAPEAL TOIMUVAT TOLLIVORMISTUST – KONTROLLITAKSE MÖJUSALT, KAITSMAKS KÜLLALDASELT ELI FINANTS- JA KAUBANDUSPOLIITILISI HUVE. AUDIT HINDAS, KAS KOMISJON ON SELLISTE PROTSSEDUURIDE JAOKS VÄLJA TÖÖTANUD USALDUSVÄÄRSE KONTROLLE KÄSITLEVA LÄHENEMISVIISI NING KAS LIIKMESRIIGID SELLEL PÕHINEVAID TÕHUSAID KONTROLLE KA TEGELIKULT TEOSTAVAD.

EUROOPA KONTROLLIKODA

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-9207-680-1

9 789292 076801